

a leszere-

ok eredmény-

st bele kell

ot újév után

rodalmi kor-

tot. Egyidejű

galewzki pá-

Paul Bon-

niszterrel.

nt a külügy-

vjetkövetet a

ékirat tartal-

s belga kül-

bb megbeszé-

miniszterelnök-

lási rendszer

ne-on tegnap

nzetközi szö-

elyen többek

énynt a Nép-

ányuló terve-

is szóvá tet

izán fogadás

re.

francia mi-

atott Maxi-

el, Maximos

cia főváros

ő fővárosban

ivatalos tár-

gíghól Lon-

pok szerint a

Balkán-bé-

vel va nősse

álásra velük.

snek tartják

ratra újabb

Valószínű,

ok lényege

servezve

shoz a fran-

ért folyó

a párizsi

ányban le-

csapattat.

A

csapata is

al Oxford

ak.

közök, ön.

gy válasz-

orgonok,

minden

tatnak.

2

pkidó m.

ada Baro

ston: 3-32

Faxa postalá
plátite in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
za Baro L. Pop (v. Brassai-u.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre:
Havonta 1, negyedévre 3, egészévre 6 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az "EKELET" az erdélyi és bán-
szádság egyetlen napilapja
kellik utányomását csak
rásmegjelölésével engedjük meg.

EKELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el.
Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Szerkesztő: dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő: Jánoshy Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Kátaszegi Ernő, Str. Matei Millo 16.

Ara 5 lej

Vasárnap, 1933 december 31.

5694. ÉV TEBETH 13. XVI. ÉVF. 293 SZÁM.

Megdöbbenés és gyász fogadta az egész országban Duca miniszterelnök meggyilkolásának hírére

Előre megszervezett merénylet áldozata lett a miniszterelnök. A Vaszgárdától kapott revolvért és a Calendarultól pénzt a merénylő. Az egész ország területén letartóztatták a Vaszgárda vezéreit. A király, az ország és a külföld részvéte a ravatal előtt

A kormány megrázó manifesztuma az ország közvéleményéhez

A halott zsebében öt francia centimot, nyolcvan lej és egy összegyűrt táviratot találtak. A táviratot az ifjú Duca György küldte az apjának egy óceánjáró hajó fedélzetéről, amelyen uton volt Tokióba. A hajón vette hírt, hogy apja Románia miniszterelnöke lett és egy mondatot röptetett feléje keresztül a tengeren:

— Fogadd gratulációmát és részvéte-
met — ennyi volt az egész távirat.

A jó isten tudja csak, miért tartotta heteken keresztül a zsebében ezt a táviratot a miniszterelnök. Ugy látszik a fiúnak ez az ösztönös és szinte telepátikus megsejtése a miniszterelnök itélete szemébe is a legjellemzőbb volt a helyzetére. Most ott fekszik a király megtört szívében a szinajai Peles-kastélyban össze-
szedett ravatalon. Lelkét orvul, mint egy ártalmas vadat és bent az országban és a határokon egyforma megdöbbenéssel eszmélnek rá arra, hogy hová vetet az a szörnyű demagógia, amely hónapok óta tombol Romániában.

A legalkotmányosabb formák között került uralomra Duca. A legtöbb parlamentis szeszizóban övé volt a legnagyobb ellenzéki párt és mi sem lehetett természetesebb annál, mint az, hogy ő következék Vaída után. Am alig foglal-
ta el magas hivatalát, még jóformán programot adni sem volt ideje, máris olyan atmoszférával találta magát szembe, amelyben ott bujkált ennek a merényletnek a szándéka. A legdurvább antiszemitizmus mindenkor ható eszközeivel tarták kompromittálni a miniszterelnököt. A rosszhiszeműség és a romlottóság képviselői orkákat rendezett a legkülön-
bözőbb sajtóorgániumok hasábjain. A legdöbbenetesebb és a legtragikusabb ebben az embertelen kampányban az volt, hogy annak hangját nemesek a professzionista szélsőségek irányították, hanem a népszerűbb politikai pártok jártak elől a usztásban, akik jól tudták, hogy az ország miniszterelnöke ártatlan az ellene elkövetett vádakban, de a hatalom iránti éh-
gységben jó volt minden eszköz a szá-
nkra.

Hát van ebben az országban becsüle-
s és józan ember, aki nem tudta volna, hogy Duca nem lett hazafutó és nem tá-
la el az országot az idegeneknek? Hát
olt-e számottevő ember, aki tényleg el-
tette, hogy a liberális pártot egy zsidó
affia segítette uralomra?
Nem hitte senki, különösen azok nem
tették, akik nap-nap után hirdették ezt
pok hasábjain, népgyűlések szöszékein
választási agitáció különböző fóruma-
in. De lehet, hogy elhitték azok, akiknek
bevezetett elméjében a merénylet terve
egészletet és akiknek szemében hiteles
és peesétet ütött ezekre a fantasztikus
holdkóros vádakra a komolyabb ele-
k megmondólatlan és szenvedélyes rá-
lomhadjárata.

Calomniári audacter semper aliquid
eret, csak rágalmaz merészen, valami
ndig megragad, — tartja az ósrégi ró-
i közmondás és a miniszterelnök az
évol fizetett rá erre az igazságra.
Előtt egyik leltisztább és legpuritá-
bb egyénisége volt nemesek a liberális
nak, hanem az ország egész politikai
ének. Csak Maninhoz hasonlítható köz-
tisztasága. Egészen egyszerű ember

volt. Egyszerű és szegény, bár hatalmas
vagyon is gyűjthetett volna össze. A
mindig kopott ruhája, sószerű bajusza,
szögleletes pózoktól mentes gestusa, köz-
vetlen modora külső tükrö volt ennek az
egyszerűségnek. Ahogy gyalogosan járt,
kelt a bukaresti utcákon, az egyik lábát
mindig maga után húzva, semmiben sem
különbözött egy átlag bukaresti polgár-
tól. Am az egyéniségében mégis valami
meggyőző és lenyűgöző erő volt. Külön-
sen, ha a szószékre lépett. Ragyogó elok-
venciájának és vasigorkájú okfejtésének
hatása alól a legelkeseredettebb ellenfelei
sem tudták kivonni magukat. Puritán
egyénségét mi sem jellemezte jobban,
mint az, hogy a parlamentben gyalogo-
san járt fej delutánoként és ha a város-
ban akadt dolga, az egyszerű Mireca bo-
degában fogyasztotta el vacsoráját egy-
edül vagy egy-két barátjának a társasá-
gában.

Egyenes és tisztalelkű ember volt és
férfias jellemének legsajátosabb tulajdon-
sága a baráti érzés volt. Barátaiért tü-
zön-vízen keresztül szállott síkra, külön-
ben is bátor ember volt, talán a legbát-
rabb az összes román politikusok között,
aki nem egyszer állotta meg a helyét kri-
tikus és kényes helyzetekben.

Bátorság volt az is, amit a király ha-
zatrérése után cselekedett és még nagyobb
bátorságról tett tanúságot, amikor be-
látta tévedését és megkezdte a liberális
párt kibékítését az uralkodóval. Ezt a
visszavonulást annyi diplomáciával és
mégis annyi méltósággal hajtott végre,
hogy sem az ő személye, sem a liberális
párt presztízse nem szenvedett csorbát.

Az utolsó letéteményese volt a liberális
párt tradícióinak, Bratiannu Jonel és Brati-
annu Vintila halála után ő maga egyedül
jelentette a liberális pártot és halálával
a régi liberális párt utolsó oszlopa is ki-
dőlt. A Bratiannu-dinasztia két feje már a
fiatal Ducában felismerte a rendkívüli
politikai képességeket s nem volt még
egészen harminc éves, amikor döntő sze-
rephez jutott az ország és a párt éle-
tében.

Az ő liberálisnusa azonban szélesebb
horizontu és tisztulabb volt mint elő-
jeié. Sokat élt külföldön, hosszú éveken
keresztül volt a liberális kormány kül-
ügyminiszter, majdnem minden európai
nyelven beszélt, közvetlen kapcsolatba ke-
rült a nyugati értelemben vett liberális-
mus és humanizmus emelől felöltött állam-
férfiakkal és genfi meg párizsi távlato-
kon keresztül tisztább szemmel tudta meg-
ítélni a belpolitikai problémákat is. Ez
a magyarázata annak, hogy amikor párt-
ja az ellenzéki padosorokban ült, mindent
elkövetett, hogy lehántsa a liberális párt
ról azokat az oligarchikus esőkevényeket,
amelyek a két Bratiannu idejében még ele-
venen éltek.

A kisebbségekkel és speciálisan a zsi-
dósággal szemben vallott politikája ön-
ként adódott ebből a tisztult liberálismu-
sából. Szemlélete a régi francia tradíciók-
ból táplálkozott és innen eredtek tévedé-
sei is. Mert míg meggyőződéssel vallotta
az individuális egyenjogúsítás álláspont-
ját, addig kevés megértést tanúsított a
népi politikával és népi emancipációval
szemben. Ezen a ponton került ellentét-
be az általános és zsidó kisebbségi poli-
tikával a liberális párt.

A választások minden keserősége elle-
nére is bizalommal viseltetett a zsidóság
a kormánnyal szemben. Ez a bizalom
azonban elsősorban Duca személyének
szólt, mert az ő személye és politikai
multja garanciája volt annak, hogy a zsi-
dóság sorsát nem fogja önző és pillanat-
nyi érdekekért a tömegszennvedélyek mar-
tásként dobni.

E pillanatban még az egész ország a

szinajai négy revolverlövés hatása alatt
áll. Hogy mi következik ezután, azt még
sejteni sem lehet. A hatalom legöregebb
miniszterre, Anghelcsura szállott át és
hinnünk kell azt, hogy ez a véres merény-
let mementoul fog szolgálni nemesek a
kormány, de az ellenzéki pártok számára
is és egyesült erővel fognak megállást
parancsolni azon az uton, amely elkerül-
hetetlenül a szakadékhoz vezet.

A Vaszgárda beváltja fenyegetését

Bucaresti-Bukarest, dec. 30. (Az Uj
Kelet tud.) Tegnap délelőtt véget ért a
Vaszgárda utolsó aktsa is. Mikor a
belügyminisztériumban az utolsó eredmé-
nyek összehasonlításával is elkészültek,
távirati rendelet ment ki az ország ösz-
szes hatóságaihoz, hogy helyezék szabad-
lábra azokat a vaszgárdistákat, akiket a
gárda felosztása után a kormány ren-
deletére őrizetbe vettek. A kora délutáni
órákban megnyiták a börtönök kapui, a
két héten át fogvatartott vaszgárdistákat
szélnék eresztették és este tíz órakor I.
G. Ducát, az ország miniszterelnökét az
egyik szabadlábrahelyezett vaszgárdista-
vezér agyonlőtte a szinajai pályá-
udvaron.

A Vaszgárda beváltotta azt a váltót,

amelyet a legfőbb vezér, Zelea Codreanu,
a kapitány, bocsátott ki közvetlenül a vá-
lasztások kirása után, Alighogy kiírtak
a választásokat, komoly formában buk-
kant fel a híre annak, hogy a kormány
fej fogja oszlatni a Vaszgárdát. Ezt a hírt
valószínűleg félhívatatosan tudomásra
adták Zelea Codreanunak, aki nyit levél
ben fenyegette meg a miniszterelnököt,
hogy a gárda felosztásáért életével fog
felelni.

— Megnyugtatom Ducát — mondotta
Zelea Codreanu —, hogy legalább tízezer
olyan kéz van ebben az országban, amely
nem fog reszketni, ha valaki is hozzá-
merne nyulni a Vaszgárdához.

A péntek esti gyilkosság közvetlen foly-
tatása volt ennek a kijelentésnek.

Hogyan történt a gyilkosság?

A miniszterelnök tehát tulajdonképpen
halálra volt ítélve abban a pillanatban,
amidőn aláírta a Vaszgárda felosztásá-
ról szóló dekrétumot. Duca péntek délel-
ny óra 35 perckor indult el Dinu Brati-
annu pénzügyminiszter társaságában a
Rapid Szinajába, hogy jelentést te-
gyen az uralkodónak a választások végső
eredményéről. A Rapid délután három-
negyed négy órakor futott be a szinajai
állomásra. A pályaudvaron dr. Costi-
nescu, Bukaresti kiránduló üdvözlötte a
Rapid egyik elsőosztályú fülkéjében uta-
zó miniszterelnököt. A pályaudvarról
autóval egyenesen a Peles-kastélyba haj-
tatott Duca, akit négy órakor audiencián
fogadott az uralkodó. Az audiencián,
amely több mint egy óra hosszat tartott,
a miniszterelnök részletes jelentést tett a
választások lefolyásáról és ismertette
azoknak a központi választási bizottság
által megállapított végső eredményét. Ez-
zel egyidejűleg számos dekrétumot is be-
terjesztett a király elé, aki előtt nagy-
vonalakban vázolta a január 10-én össze-
ülő parlamenti szesszió programját is.
Ebből a konverzációból kialakult azután
a parlamenti szessziót megnyitó trón-
beszéd vázlata is. Öt óra már jóval el-
volt múlva, amikor Duca igen jó hangu-
latban elhagyta a királyi palotát.

Vlahide miniszterelnökségi államtitkár
és Tibiceanu kabinetfőnök társaságában
Costinescu dr. volt bukaresti főpolgár-
mester villájába hajtattat, ahol már várt
reá Dinu Bratiannu pénzügyminiszter,
Duca hosszas megbeszélést folytatott a
pénzügyminiszterrel, majd együttesen va-
csoráztak. Este kilenc óra után azután
Vlahide és Costinescu kíséretében autó-
val az állomásra hajtattat a miniszter-
elnök, aki az Erdélyből jövő esti gyors.

vonattal akart visszatérni a fővárosba.
A szinajai állomás homályosan világított
peronja csaknem zsúfolásig telve volt
ebben az órában. A miniszterelnökre vár-
akoztak Popescu, Necsesi alminiszter és
több liberális képviselő és szenátor. Ezen
kívül egy sereg fiatalember tette népessé
a szinajai pályaudvart, a liberális párt
bukaresti szekciójának tagjai, akik ki-
rándulók akartak a fővárosba vissza-
térni. A kirándulók még a dél folyamán
meghívták a miniszterelnököt a maguk
rezervált kocsjába és Duca megígérte,
hogy velük utazik vissza a harmadik osz-
tályon egészen a fővárosig. Kedélyes, jó-
kedvű beszélgetést folyt; a pályaudvaron
senki sem érezte a háborzongató tragé-
dia közeledtét.

Tíz óra felé járhatott az idő, amidőn
a miniszterelnököt hozó kocsi lekanyaro-
dott Szinaja serpentinben futó alléján
az állomás épülete elé. Amikor a minisz-
terelnök kiszállt kocsjából, Vlahide ál-
lamtitkár arra kérte, hogy menjenek az
állomásfőnök irodáján át a peronra,
mert az elsőosztályú váróterem is zsu-
folva van utasokkal, főleg kirándulókkal.
Duca azonban azt válaszolta, hogy a ren-
des kijáraton megy, hiszen a kirándulók
kal együtt is akar utazni. Abban a pil-
lanatban, mihelyt kilépett a peronra, a
falmélyedésből előgrott egy középter-
metű, fekete bajuszos fiatalember,

egyik kezével megragadta a miniszter-
elnök vállát, másik kezével pedig
közvetlenül közelről két golyót röpi-
tett halántékába.

A miniszterelnöknek mindössze annyi
ideje maradt, hogy szabadon maradt jobb
karját megpróbálja védekezőleg felemel-
ni; a következő pillanatban már a lövé-

(Folytatása az 5-ik oldalon.)

Uj adatok Herzl élet-rajzához

Theodor Herzl már életében legendás alakká magasodott. Valóságos mítosz vette körül, mely híveinek rajongó szeretetéből fakadt. A kat exochen herost látták benne.

A mythosképződés folytatódott és a legendák még dúsabban virágoztak körülötte a halála után. Herzl csakha mar kint az individuális keretből. Jelszó lett, zászló, program. Es ami életrajz eddig megjelent róla, voltaképen ennek a meglátásnak, mondhatnám hitnek, a visszatükrözése és nem történelmi távlatba állított, a történetírás kellekeivel felszerelt és követelményeivel számoló értékelés.

Az Adolf Friedmann közkezen forgó, sokféle nyelvre lefordított Herzl-életrajza például, bevallottan és hangsúlyozottan annak a szűkebb körnek, egyébként igen sikerült megszólalása, amelynek megadott, hogy a Mestert a közvetlen-középből láthassa és amelyet teljesen lenyűgözött Herzl személyének ellenállhatatlan varázsa. Ez a könyv nem lehet tehát objektív.

A Herzl halálának évfordulója, a különböző cionista újságokban megjelent visszaemlékezések viszont, sok és értékes adatokat tartalmaznak ugyan, de még nem nyult utána, a rendező, az egységbe tömörítő historikusnak keze. Szétszórt téglák maradtak tehát, nyersanyagok csupán.

Ezeknek az alkalmi cikkeknek, melátásoknak sorából toronymagasan kiemelkedik Max Nordaunak két nekrológja. Az egyik a gyászbeszéd, amelyet a tollnak és a szónak ez a nagymestere, az újságírás fejedelme, 1905-ben, a hetedik cionista kongresszuson tartott Herzl felett. („Den siebenten Kongress, den Sabbatkongress, sollte sein Schöpfer nicht erleben...“). A másik 1910-ben, Herzl születésének 50-ik fordulóján jelent meg az akkori hivatalos cionista organumban, a Die Welt-ben. Nordaun pompásan maradék nélkül eléri irásában, amit önvallomása szerint célként tűzött maga elé. Visszafojtja egyéni érzelmeit; dagályosság és minden túlzás nélkül beszél Herzlről, egészen úgy, ahogyan a szigorúan mérlegelő és rideg historikus fogja őt a tetel alapján méltatni. Ez a két nordaui írás minden bizonnyal irányító erővel fog majd hatni Herzl eljövendő biográfusára. Az eddig még sajnó megíratlan történelmi távlatu Herzl-életrajz azokon a csapásokon halad majd, amiket Nordaun taposott ki előtte és az ő értékeléseit fogja voltaképpen adataival alátámasztani. Tulo Nussenblatti, akinek most e kissé érthetetlen és teljesen indokolatlan cím alatt „Ein Volk unterwegs zum Frieden“, a bécsi Reinhold-Verlagnál egy Herzl könyve jelent meg, — nem lép fel azzal az igényvel, hogy megállapítsa a Herzl helyét a történelemben. Nem Herzl életrajzát írta meg, hanem csak adatokat szolgáltat hozzá ama kutatások alapján, amiket a bécsi Abwehr Vereinnak és a Nussenblatt könyv néhány tanulmányból tevődik össze, amelyek az antiszemizmust, a leküzdésre irányuló kísérleteket, Herzl-nek levélváltásait a bécsi Abwehrverein elnökével, Leitenberger báróval és főképpen azokat a

kapcsolatokat ismertetik, amelyek közt te és a Suttner házaspár között fennállottak. A férj az Abwehrverein alaptója és ügyvezetője; a felesége a béke mozgalom apostola, a Die Waffen nieder! című pacifista regény szerzője. Lángoló lelki idealista mindkettő.

Az antiszemizmus multjáról nem tudunk meg sok újat Nussenblatt könyvéből. A mai végtelen nagy család kozások idejében nem árt azonban az ő krónikája alapján emlékeztetnie idén, hogy a 80-as évek alatt Németországban, a 90-es évek folyamán Ausztriában végveszedelemmel fenyegető antiszemita hullámok ostromolták a zsidóságot. A különbség a tegnap javára mindenesetre szembeötlő. Az államhatárolom a boldog tegnap idejében sehol sem azonosította magát a zsidógyilkos célkitűzésekkel. Az intellektuális pedig Németországban Mommsennel megVirchovval az élükön, Ausztriában Nothnagel, Billroth, Johann Strauss meg Ganghofer vezetése alatt fogtak össze ellene. Ami új, sőt szenzációsan érdekes, a Nussenblatt könyvében az a Judenstaat előtti Herzlnek egy hatalmas méretű levele az antiszemizmus ellen folytatandó sajtóharcnak módszereiről. Ebben a levélben benne az egész Herzl. Korlátokat megkötöttséget nem ismerő fantáziája van költői álmái; a részleteknél azonban pontos és realis, akárcsak egy bankkönyvelő.

A Suttner házaspár rögtön a Judenstaat megjelenése után szeretetbe fogadja Herzl és az ő személyén keresztül a cionizmust. Viszont Herzl beáll a segítő társainak, a békeeszmé előharcosainak sorába. Amikor a cári mani festum nyomán 1899-ben összeül az első békekonferencia, Suttner bárónő a Die Welt (repte: Herzl) költségén és képviselőtében jelenik meg rajta és interjúkat gyűjt a konferencia sztárjainál a cionizmusról. A bárónő szalonjában ismerkedik meg aztán Herzl, aki szintén Hágába utazik, Európa vezető diplomataival és a békekonferencia tulajdonképpeni kezdeményezőjével, Johann von Bloch orosz államtanácsossal, egy kikeresztelkedett zsidóval, — s amikor a döntőbírósgok kérdésénél a német delegáció ellenkezése folytán zsákcuccba jutnak a tárgyalások, Herzl fejedelmi barátjához, a bádeni nagyherceghez fordul és kivezető utat biztosít a béke ügye számára.

A könyvhöz lord Balfour unokahuga és munkatársa Blanche Dugdale Balfour asszony írt érdekes előszót. Chaim Weizmannnak és a lordnak egy 1906-ban történt találkozásáról tesz benne említést és rendkívüli jelentőségűnek minősíti azt. Weizmann valósággal átláptáta a maga meggyőződését, a melyet Herzl ültetett el benne, a Balfour lord lelkébe, persze nem is sejtvé, hogy milyen hordereje lesz a cionizmus jövőjére nézve ennek az eseménynek. „A helyzet megváltozott azóta — fejezi be fejtegetéseit Balfour asszony. És megváltoztak a problémák is, melyek a cionizmus vezéreit foglalkoztatták. De Herzl hite a jog és az igazság végső győzelmében ma is a legerősebb fegyvere a cionizmusnak“.

(g. s.)

Nemcsak a mőcvidékre, hanem a mőcvidékről visszaszállított gabona számára is biztosítva van a vasúti fuvarkedvezmény

Cluj-Kolozsvár, december 30. (Az Uj Kelet tud.) Gabonakereskedők körökben, óriási feltűnést keltett, hogy a hatóság nagyobb szállítványu gabonát, melyet a Bánságba irányítottak a mőcvidékre, lefoglalt. Rövidesen kiderült, hogy a lefoglalás tévedésből történt, a történet azonban illetékes körökben mégis nagy port vert fel.

A mőcvidékre nemcsak a Bánságba, hanem a Regáthól is szállítanak gabonát. A kormány maga is előszeretettel segíti a kereskedőket, holott, hogy ezekre a leszegényedett vidékekre eljuttassák a mindennapi kenyeret, még pedig olvan áron, amit ez a leszegényedett lakosság is meg tud fizetni. Ezért a CFR vezérigazgatója a kormány kiváságára a Gyulafehérvár-Zalatna vonalon vasúti kedvezményt biztosított

mindazoknak a gabonaszállítványoknak, amelyek a kereskedők a mőcök részére akarnak szállítani. A fuvarkedvezmény meglehetősen nagy, 50 százalékos. A kedvezmény megfelelőnek bizonyult, mert az így lehetségessé vált kalkuláció olcsó gabonát biztosított a nyugati éréhegység lakosainak.

Az említett szállítvány feltartóztása azért történt, mert a hatóságok egy félreértésből kifolyólag azt a véleményt tették magukévé, hogy a gabona nem a mőcvidék ellátására irányult, hanem spekulációs céllal. A gabonaszállítvány egy részét ugyanis vissza kellett, hogy szállítsák a kereskedők Gyulafehérvárra és hogy az gyorsabban nem jén, auton vitték vissza a gabonát.

A hatóságok aztán felszabadították a gabonát, mert belátták, hogy arról a

Egészen biztos, hogy felismeri,

GUIRLANDE DE FLEURS

az ideális Au de Cologne, amelynek illata öleli Önt és adja önnek a finom egyéniséget, amelyről álmodik. Ez adja önnek egyéni varázsát, mert szédítő kisugárása, az ön szépségével együtt, már az első pillanatban megnyerő.

LEGRAIN

Csak eredeti csomagolásban valódi.

mennyiségről van szó, ami a mőcvidéken nem fogyott el. Az eset azonban egy nagyon fontos problémát vetett fel, amit magukévé tettek a gabonakereskedők. Nevezetesen arról van szó, hogy az 50 százalékos kedvezményt biztosító rendelet nem tartalmazza azt a megszorítást, ami szerint elő volna írva, hogy kiknek szállítják a gabonát. A rendelet csak arról szól, hogy az említett utvonalon 50 százalékos fuvarkedvezménye van a gabonának. Nem

lehet a kereskedőt kitémni annak, hogy ha árúját nem tudja eladni, akkor aznak visszaszállításánál a fuvarkedvezménytől essen. A rendelet ilyen értelmezése felborítja a realis kalkulációt és nem éri el azt a célt, hogy olcsó gabonát juttasson a mőcvidéknak.

Az érdekelt kereskedők erőlyes fellépésére különben sikerült a kérdést tisztázni és elejét venni minden további konfliktusnak.

A pápa hivatalos lapjának éles támadása Hitler mai „álkeresztény” szelleme ellen

Az „Observatore Romano” feltűnést keltő cikke a német sterilizációs törvény ellen

Róma, december 30. A Vatikán és a pápai szentszék hivatalos lapja a római „Observatore Romano” a következő igen érdekes s feltűnést keltő megjegyzéseket fűzi a Németországban ma nap bevezetett sterilizációs törvény ellen:

„Előttünk fekszik a törvény végre hajtási utasítása — írja a pápai szentszék hivatalos lapja — amely a maga egyszerűségében magában foglalja a legálkeresztényibb, legembertelenebb és legbarbárabb emberi szellemet“.

Az eugénikáról és a faji elméletéről a következőket írja a Vatikán hivatalos orgánuma:

„A Mainzi kardinális már december 9-én felhívásban adta tudtúl a sterilizáció kérdésében elfoglalt álláspontját a Gasti Connubii enciklikájában. Egy tan, amely a vallás parancsaival ellentétben áll, nem találhat megértésre igaz katolikus emberek körében és azt katolikus emberek nem pártolhatják. Ha ennek dacára is a német katolikuságot ezzel gyanúsítják, azt kell erre felelni, hogy a felelősséget már előre is átvette ezért az államhatalom. A vallási kérdésben semmiféle erőszakos befolyásnak nem szabad érvényesülnie“.

A politikai területeken lejátszódtott

Vannak nők, akik különleges illatot árasztanak szét, mely megkülönbözteti őket a tömegtől. Nagyon nehéz megállapítani, honnan ered ez a bódító varázs. Hogy az illat a finom parfümtől erede, vagy pedig a nő varázsa. Könnyed lényé önmagából sugározza ki. Lehet azonban egy harmadik eset is és pedig, hogy e bősajátságának: a mesterséges illatnak és az egyéni kisugárásnak keverékéből származik ez a többiekétől megkülönböztető illat.

Még álarc alatt is felismeri.

Bécs, európai numába hove-K tája és irt Nem mok tu ról. A t nyilatko megejtő tel van bátorság nem áta dasági k Manoltes mérnök rációs tá a német a páneum nak, mel nem ijed metorszá nyeknek dökérdést politikai ja előbün rage kell van Pánc

Couden ja, hogy a ja főleg szocializm delmesked mely a leg tetlen ellé év nyugat denhove t nevez. Az forradalom záció, háro viselője és ráncián, a nizmuson a lóság, szab a náciizmus egyenlőtlen avatta szem kulturális amelyek kö lyek közt e cinknak sike mai német ben pedig nemzeti elle egymás köl más köleső dékával fok

Ennek a nyitott a nyit ellen. Eddig Németország gyűlölik és robban és v

A belpolitikai telepedett Né igen érdekel solini példája mus, az olasz még nem jel összeomlását, fát az ugyne fordították N ban: azok a delkezesek, at ták a Német reket. A bols remített Oro azonban perit

Megérkez

Lei 3000

ismeri,

A német zsidókérdés a világpolitikában

Coudenhove Kalergi szenzációs cikke Németország és Európa konfliktusáról. Anglia és Németország kibékülésére csak akkor kerülhet sor, ha Németország revidálta álláspontját a zsidókérdésben

Bécs, dec. 30. (Az Uj Kelet tud.) A páneurópai mozgalom bécsi hivatalos organumában, a Paneróban R. N. Coudenhove-Kalergi gróf, a mozgalom prófétaja és vezére terjedelmes tanulmányt írt Németországnak és az európai államok túlnyomó többségének konfliktusáról. A tanulmány, mint Coudenhove megnyilatkozásainak mindegyike, okosan, megejtő dialektikával, nagy stílművészet tel van megírva és tetejében imponáló bátorságra is vall. Ahogy Coudenhove nem átalotta a minapi páneurópai gazdasági konferencián — Románia részéről Manolescu volt miniszter és Panaitescu mérnök vettek benne részt — a koncentrációs táborban selymlődő Paul Löbenek, a német képviselőház volt elnökének és a páneurópai gondolat egyik előharcosának, meleg üdvözlőt küldeni. — épp úgy nem ijed meg attól sem, hogy a mai Németországot minden terror ellenére a ténylegnek megfelelően jellemezze és a zsidókérdést, mint Németország erkölcsi és politikai izoláltságának egyik főokát tárja elébünk. Mindehhez jókora civil-courage kell és ez imponáló mértékben megvan Páneurópa vezérében.

A német európai konfliktus erkölcsi természetű

Coudenhove mindenekelőtt megállapítja, hogy a német-európai konfliktus alapja főleg erkölcsi természetű. A nemzeti szocializmus révén oly mentalitás győzedelmeskedett ugyanis Németországban, amely a legélesebb valósággal engesztelhetetlen ellentétben áll a legutóbbi kétszáz év nyugati civilizációjával, amelyet Coudenhove találokan atlanti civilizációnak nevez. Az angol, az amerikai és a francia forradalom révén alakult ki ez a civilizáció, három atlanti nagyhatalom a főképviseelője és a liberáliszmus meg a tolerancián, a racionalizmuson, meg a humanizmuson alapszik. Veszélyeztetve az egyenlőség, szabadság és testvériség. Viszont a náciizmus az erőszakot és szigorú, az egyenlőtlenséget és a túreltelenséget avatta szenté. Megbontja tehát Európa kulturális egységét, két tábor formál ki, amelyek közt lehetetlen a megértés, amelyek közt csak harc lehetséges. Ha a náciizmus sikerül a nyugati kultúrán nótt mai német generációt átformálni, részben pedig elnyomni, kiirtani, akkor a nemzeti ellentétek vallási gyűlölettel, egymás kölcsönös megvetésével és egymás kölcsönös megsemmisítésének szándékával fokozódnak Európában.

Ennek a veszedelemnek láttára mozgósított a nyugati civilizáció Németország ellen. Eddig csak bizalmatlanok voltak Németország iránt, ma már világszerte gyűlölik és félik, hogy ez a gyűlölet kiérett és világgéssé fajul.

Miért fordult a civilizált világ Németország ellen

A belpolitikai változás az, hogy Hitler telepedett Németország nyakára, nem igen érdekelte a világot, hiszen a Mussolini példája megmutatta, hogy a fasiszmus, az olasz alkotmány megváltoztatása még nem jelentette a nyugati kultúra összeomlását. A civilizált világ hangulatát az ugynevezett „Greuemeldungen” fordították Németország ellen. Pontosabban: azok a hivatalos kijelentések, rendelkezések, amelyek betűről-betűre igazolták a Németországról terjesztett rémhíreket. A bolsevizmus is remuralmat teremtett Oroszországban, Oroszország azonban periféria a művelt Nyugat szem-

pontjából — a náci viszont Európa kel- lős közepén garázdálkodnak és ami a köz- vetlen szomszédságunkban, a szülőfalunk ban ugyszólván, történik természetesen leg- jobban izgatja a kedélyeket, mint — példálódzik Coudenhove — a kínai hábo- ru.

Egy új internacionálé születik

A Németország-ellenes hangulat há- rom forrásból táplálkozik: a zsidókérdés- ből, az osztrák esatlakozás és a fegyver- kezés problémájából. A legnagyobb mér- gező hatása mindenesetre a zsidókérdés- nek van. Ez abból is kiviláglik, hogy miatta interveniált legelőször a Népszö- vetség fóruma. Amit Németországban a zsidók ellen elkövettek, azt még az anti- zsemizmus túlnyomó része is elítéli és el- ítéli a fasiszták, a Mussolini esodálói is. A különleges német antiszemizmus nem csak a zsidók ellen fordul, hanem üldözi a részben vagy teljesen zsidóktól szármá- zó keresztényeket is és ezzel a tényével — itt szöszierint idézek — egy új interná- cionálé teremtett: a zsidóeredetűeknek, a zsidókkal összeházasodottaknak, a kike- resztelkedetteknek, vagy zsidónak meg- maradtaknak, a hívő és a hitetlen zsidók nak internacionáléját. Ez az internacio- nálé teljesen szervezetlen, De minden tag- jában elevenen él a szolidaritás érzése a német zsidókkal és a német zsidó ivadé- kokkal, valamennyien megvetéssel és gyű- lölettel viszonyozzák a náci megvetését és gyűlöletét. Európa és Amerika min- den államában tekintélyes és vezető ál- lást töltenek be a zsidók. A politika és a gazdasági élet, a művészet, és a tudó- mány, a sajtó és a pénzügy egyképpen működésük körzetébe esik. Társadalmi be- folyásuk a Coudenhove véleménye szer- int egyenesen határtalan. Elsőrangú erkölcsi hatalom ők. Nincsen egyetlen ágyujuk sem, mégis nagyhatalmat jelen- tenek, amely nyílt hadállapotban lévő- nek tekintti magát Németországgal.

Az angol gentelman és a mai Németország között le- hetetlen a megértés

A zsidókérdésen alapszik elsősorban Németországnak és Angliának ellentéte- se. Ezt félreérthetetlenül megmutatta az április 13-i alsóházi vita, amely Anglia fele- lelt a német zsidókérdésről. Minden párt és az össz- sajtó tiltakozott a német események ellen és egyszerűen vége lett az angolok kez- ddő némeibarátságának. Az angol német ellenességnek sir Austen Chamberlain a szimbóluma, a locarno paktum megterem- tője, Stresemann barátja, az angol gen- telmantípus megtestesítője. Amit sir Aus- ten emlékeztet beszédében Németország ellen mondott az az angol polgár felfo- gásának visszatükrözése volt. Tiltako- zása mindenképp a zsidók üldözése el- len irányult, a politikai ellenfelek bántal- mazása, a védtelenekkel szemben elköve- tett bosszú-aktusok ellen. A fair play-nek, a másfelfogásnak iránti toleranciának, a gyengébbel, a védtelennel szembeni nagy lelkiségnek gondolata ugyanis — szögzí- je Coudenhove — melyen benne gyökere- zik az angol nép lelkében, egyenesen ki- téphetetlen abból. Az angol gentleman és a mai Németország között ilyenformán lehetetlen a megértés, örök az ellentét.

De szerepe van a zsidókérdésnek a né- met-olasz viszonylatokban is. Olaszország — írja a jól értesült Coudenhove — min-

1934
Boldog újévet
kívánunk!

PHILIPS
RADIO

Kerületi képviselő Kolozs, Bihar, Torda- és Szamosmegyék részére:

Po rzsolt Oszkár A. G. cég Cluj, Str. Londrei 5

dent megtett, hogy ebben a kérdésben il- lő távolságtartás magát Németország- tól és hogy visszatartsa Hitlerékkel a szél- söseges lépésektől. A hivatalos zsidóboj- kottnak abbahagyása Mussolini közvetlen és nyomatékos közbenjárására történt. Olaszország tart ugyanis tőle, hogy Né- metországnak a fasiszmus örve alatt el- követett kilengései, árnyat vehetnek az ő irányzatára, amely nemzetközi tekin- telyre és elismerésre emelkedett.

Az Egyesült Államok brit szemüvegen át nézik Európát; innen a nagy elidege- nedés a két állam között. Ehhez járul a zsidók nagy befolyása az amerikai közvé- leményre, gazdasági életre és politikára. Az ugynevezett agyvelő trustnek leg-

alább is három tagja zsidó. Ez sem len- dit persze a német-amerikai kapcsolato- kon.

Anglia és Németország kibékülésére csak akkor kerülhet sor, — szögzí le Cou- denhove, ha Németország revidálta állás- pontját a zsidókérdésben. Ennek a reví- ziónak egyetlen módja: ugyanazokhoz a jogokhoz juttatni a németországi zsidó- kat, mint aminő jogokat Németország a német kisebbségek számára követel. Min- den azon mulik — fejezi be Páneurópa apostola — meg tud-e szabadulni Német- ország a gyűlölet, a demagógia, az érzés- csökevények hatása alól, utat képes-e ma- gának törni az új, az egységes Európa felé. (—)

Van der Lubbe családja kegyelmi kérvényt fog benyújtani Hindenburg elnökhöz

A hileristák engedélyt kértek Göringtől és Hitleről, hogy meg- lincselhessék a felmentett Dimitroffot

Amszterdam, december 30. Van der Lubbe ügyvédje kijelentette, hogy nem hajlandó benyújtani védelem kegyelmi kérvényét. Emiatt Van der Lubbe só gora, aki jelenleg Amszterdamban tar- tozkodik, elhatározta, hogy családja ne- vében kegyelmi kérvényt fog benyuj- tani egyenesen Hindenburg elnökhöz. Egy holland állampolgárról lévén szó, a holland kormány támogatni fogja Lubbe kegyelmi kérvényét, melyet a berlini holland követ utján fognak át- nyújtani Hindenburgnak.

London, december 30. A londoni lapok híradásai szerint egy nemzeti szocialis- ta küldöttség jelent meg Hitlernél és Göringnél és engedélyt kértek arra, hogy meglincselhessék Dimitroffot, a felmentő ítélet kihirdetése után. Hit- ler és Göring visszautasította a kérést és elrendelték, hogy rendőri felügyelet alá vegyék a felmentett bolgár vádlot- tat. Varsóból jelentik, az orosz kor- mány kérésére a varsói szovjet követ három első osztályú jegyvet rendelt a lengyel államvasutaknál Dimitroff,

Taneff és Popoff részére.

London, december 30. Az angol újsá- gokban megjelent egy hír, amely sze- rint Leipzigban egy angol repülőgép- vesztegel, amelynek az a küldetése, hogy Dimitroffot, Taneffet és Popoffot először Prágába onnan pedig Párizsba vigye.

Benzingáz készülékek

automata gázszolgáltatással világításra, gázmotorhajtásra, mosódák, festődék, tisztító intézetek, laboratóriumok ré- szére. Linotype gépekhez, vasalás, for- rasztás és hegesztés céljaira. Bővebbet: Marko V. mérnöknel Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 43. Tel. 453.

Megérkeztek karácsonyra a legújabb
nagytipusu
Columbia és His Master's Voice
grammofonkészülékek
Lei 3000.—
COLUMBIA
CLUJ, Piata Unirei 28.

k különleges illator
mely megkülönböz
ól. Nagyon nehéz
man ered ez a bő
y az illat a finom
vagy pedig a né
d lénye önmagábó
azonban egy hat
pedig, hogy e ha
esterséges illatnak
rársának keveréke
a többiekől meg

is felismeri

annak, hogy
lini, akkor az
fuerkedvez
let ilyen érte
kalkulációit
hogy olesó ga
eknak.
erélyes fel
a kérdést
ndep továbbé

es lá-
fény"

ilizációs

oltavolodtak
fanatikusok
vallást is
Németország
ikus keresz
s mégis le
mentum tör
s Krisztus
rt Jézus egy
annak, akik
nyakönyvét
hogy be
janak. Ezek
t az egysze
nem is Ga
thlehemben
neke. Jézus
leszárma

Osservatore
rdt profesz
át" és visz
ait.
odalom és
fítetek ugy
thidalhatat
s vezető kö
zt a lépést
fogva szó
metország

SPORT

Az olasz olimpiai bizottság elhatározta, hogy a berlini olimpiászra kiküldendő olasz versenyzők költségeinek előteremtése érdekében olimpiai adót fog szedetni.

Magyar-német válogatott labdarúgó mérkőzés lesz január 14-én Majna Frankfurtban. A mérkőzést a belga Baert vezeti.

Ujtátrafűreden, január 4-én nemzetközi jégkorci mérkőzések kezdődnek román, lengyel, magyar és csehszlovák csapatok részvételével. A döntő meccs január 7-én lesz.

Schmeling a Bremen fedélzetén utazott, hogy a berlini olimpiászra kiküldendő olasz versenyzők költségeinek előteremtése érdekében olimpiai adót fog szedetni.

A nemzetközi atlétikai szövetség Purje finn futót professzionistává nyilvánította.

Orsi, a Juventus világhíres válogatott csatára a Lazio elleni mérkőzésen elszenvetett labrtörése miatt több hónapon át nem futballozhat.

Uj helyiségünkben új árak

Modern csillárok
Legújabb rádiók
Villanyvasalók, főzők

CONSTRUCTIO,
CLUJ, Piata Unirii 31. Telefon 83.

Az angol teniszszövetség a győztes angol Davis-cup team tagjainak arany cigarettárcákat adományoz.

A KKASE vezetősége elhatározta, hogy ismét megalakítja a női tornaszakosztályát. A szakosztály tagjait Molnár István fogja tanítani. Beiratkozni minden este fél 8 és fél 10 óra között az Unitarius Kollégium tornatermében lehet.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek, a Hamilton héber-magyar és héber-német szótár már elhagyta a sajtót és az széküldésre kész. Könyvosztályunk 1-2 napon belül szétküldi utánvétellel a megrendelt könyveket. Kérjük azon megrendelőket, akik valamilyen okból már nem tartanak igényt a szótárra, hogy ezt egy levelezőlapon velünk közölni sziveskedjenek, a felesleges költségek elkerülése végett.

Sch. H. Prundul Bargaului, Leveléből nem derül ki egész világosan kívánsága. Kérjük részletesebb sorait, a tényállás pontos leírásával.

Minden nő az ELLA kozmetikai intézetbe jár,

ahol szépség, és bőr-ápolást, valamint általános és helyi test-fogyasztást a legújabb módszerrel végeznek. Mérsékelt árak. Olcsó bérlet-rendszer. Cluj, Calea Regele Ferdinand 11. I. emelet.

Kérje az izletes

SPERANTIA konzerveket!

Kapható az ország összes fűszer és csemegeüzletében.

Japán tavasszal háborút kezd Oroszország ellen?

A japán-orosz helyzet újabb kiéleződése. Ulést tartott a legfelsőbb orosz haditanács

London, december 30. A Daily Express távirata szerint a moszkvai Kremlben a legfelsőbb orosz haditanács ülést tartott, amelyen résztvettek többek között Woroszilov hadügyi népbiztos, Blücher, a távolkeleti orosz csapatok főparancsnoka és Budjenny, a vörös lovasság fővezére.

Moszkvában letartóztattak egy japán tisztet, akit azzal vádolnak, hogy futárszolgálatot teljesített két fontos kémközpont között. Megmotozásánál iratokat találtak nála, amelyeknek de sifrirozása után kiderült, hogy az iratokban utalások vannak abban az irányban, hogy Japán tavasszal háborút kezd Oroszország ellen.

Az orosz-japán helyzet újabb kiéleződését jelzi az a híradás is, amelyet a moszkvai rádióállomás bocsátott világ-

gál. Eszerint Karbinban a mandzsuriai hatóságok huszonöt orosz vasutast, akik az északmandzsuriai vonalon teljesítettek szolgálatot, letartóztattak. Az a vád ellenük, hogy a szovjetnek kémkedtek. Szovjetrésztől magyaroktól kértek a mandzsuriai hatóságoktól az orosz vasutasok letartóztatásáról, de mindössze azt a választ nyerték, hogy amennyiben kémkedésben bűnöseknek találtnak, ki fogják végezni őket. A határvidéken az oroszok erre azzal válaszoltak, hogy összefogtak huszonöt mandzsuriai származású kezeskedőt és hivatalnokot, akiket tuzsokként öriznek. Orosz részről közölték a mandzsuriai hatóságokkal, hogy a tuzsokokat agyon fogják lövetni, ha Mandzsuriaiban a letartóztatott huszonöt vasutast kivégzik.

Január hatodikán adja át Francois Poncet Hitlernek a francia válaszcjegyzéket

Chautemps téli üdülőhelyre utazott. Anglia nem intéz külön jegyzéket Németországhoz a leszerelési kérdésben

A francia-német közvetlen tárgyalások érdemben végleg megszakadtak

Párizs, december 30. Chautemps miniszterelnök a belügyminisztériumban kihallgatáson fogadta Francois Poncet berlini francia nagykövetet. Este a miniszterelnök elhagyta Párizst, elutazott néhány napra téli üdülőhelyre, s visszatérteig távol tartja magát kormányzati ügyektől.

Egyébként Francois Poncet Berlinben lesz a diplomáciai kar újévi tisztelésénél, de Hitlerrel előreláthatólag csak január 5-én, vagy 6-án fog találkozni.

A Paris Soir szerint Francois Poncet ma visszatért Berlinbe s résztvesz a Hindenburg előtti újévi tisztelésben. A magával vitt francia emlékiratot a nagykövet csak január 6-án fogja át adni Hitlernek, amikor a kancellár már visszaérkezett a német birodalmi fővárosba Berchtesgadenből, a nemzeti szocialista vezetők értekezletéről.

A Times beavatott helyről arról ér-

tesült, hogy az angol kormány is sikra készül szállani amellett, hogy a németekkel a tárgyalásokat továbbra is Genfben bonyolítsák le. A Reuter távirati iroda cáfolja azt a hírt, hogy Anglia németországhoz külön jegyzéket intézne a leszerelési kérdésben.

A Daily Telegraph szerint is az angol kormány nem tesz új lépéseket a leszerelési megállapodások létrejötté irányában mindaddig, amíg sir John Simon angol külügyminiszter vissza nem tér külföldi utazásából s be nem számol a kormányfővel folytatott tárgyalásai eredményeiről.

A lapok egybehangzó értesülései szerint Hymans belga külügyminiszter politikai szempontból a legteljesebb mértékben kielégítheti a belgák várákozásait. A genfi lapok párizsi értesülései szerint a francia kormányfő a belgák aggodalmaival kapcsolatban Hymans belga külügyminiszter előtt

Magyar Színház

Ösztendő: Vasárnap, december 31:
3 óra: Bün és bűnhődés. Mérs. helyár.
6 óra: Aprilisi völégény.
9 óra: Szilveszteri kabaré.
fél 12: Szilveszteri kabaré.

Ujesztendő: 1934. január 1. Hétfő:
3 óra: Egy csók és más semmi. Mérs. helyár.
6 óra: Szilveszteri kabaré.
9 óra: A pénz nem minden.

A „Szilveszteri kabaré” előadásaira váltott jegyek egyúttal sorsjegyek is. Ugy az esti, mint az éjjeli, valamint hétfő délutáni előadásokon malacok sorolhatnak ki! Ha jól akar mulatni, jöjjön e három előadás valamelyikére! Nem várt meglepetések! Kijűnő műsor! Ragyogó számok! Pazar hangulat!

Következő operett-újdonosság: **FIZESSEN NAGYSAD!**
Komjáthy Károly, Emőd Tamás és Török Rezső pazar kiállítású, szenzációs szövegű és zenéjű világsikerű operettje. A Pillangó főhadnagy. Három a tánc. Harapós férj operettek zeneszerzőjének Komjáthy Károlynak legmegkapóbb, leg-sikerültebb muzsikája!

hangoztatták, hogy Belgiumnak nincs oka az aggodásra, mert kialakult a közös angol-francia népszövetségi politika. Egyidejűleg népszövetségi körökben rámutatnak arra, hogy a francia emlékirattal a német-francia közvetlen tárgyalások érdemben végleg megszakadtak. Senki sem tudhatja, hogy e negatívumból milyen pozitívumok fejlehetnek majd ki.

El kell törölni a forgalmi adóellenőrök magas prémiumát

Bucuresti-Bukarest, december 30. (Az Uj Kelet tud.) Alig hangzottak el azok a kormány-nyilatkozatok, amelyek az adóbehajtási rendszer revidálásáról szóltak, máris számtalan panasz érkezett a pénzügyminisztériumba, amelyek kézzelfoghatóan dokumentálják az eddigi adóbehajtási rendszer tarthatatlanságát. A kormány intenciója az, hogy az adózók és a pénzügyi hatóságok között az érintkezést a minimumra redukálja. Különösen a forgalmi adó az a pont, ahol a törvény egészen elmeresítette a viszonyt a hatóság és a község között. A forgalmi adó törvény olyan magas prémiumot biztosít az adóellenőröknek, hogy azok inkvizíciós rigorozitással járnak el az adószakkal szemben, csak azért, hogy a prémiumokhoz hozzájussanak.

Jellemző erre egyik textilgyár panaszza, illetve fellebbezése. A textilgyárra a forgalmi adóellenőrök 2 millió lejcs bírságot vetettek ki azért, mert a „registru special”-ban nem vezették be a gyárban felhasznált nyersanyagok között a gépek kenésére használt olaj mennyiségét.

Ugyancsak figyelemreméltó egy másik textilgyárnak a fellebbezése, amely 400 ezer lejcs bírságot kapott azért, mert 2 számlát nem vezetett keresztül a registru specialen. Az említett számlákat különben a másolókönyvekbe bevezették és a másolatuk meg volt az iródban.

Egy téglagyárat azért büntettek meg, mert a téglagyártéshez szükséges nyersanyagot nem mérte le nyersállapotban. Ez röviden annyit jelent, hogy a földet használták el. A gyárat arra kötelezték, hogy hidmérleget szereljen fel, amely automatikusan feljegyzi minden kéziköcsi súlyát, amelyet a formáló helyiségbe szállítanak.

Ezek a tulbuzgóságok arra intik a kormányt, hogy a beigért revíziót sürgősen megejtse és az adórendeletek utvesztőjében rendet teremtsen.

Hivatalos kozmetikusnőkké kiképez

legmodernebb alapon Dr. Földes Miklósné „JUNO” kozmetikai intézete, Budapest, Rákóczi út 6. Pannoniával szemben, Orvosi vezetés.

„OLLA” GUM-1

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

KEDEM Utazási és Turisztikai Iroda

Dr. A. Mibashan vezetése alatt értesíti Palesztina barátait, hogy a palesztinai bevándorlásra vonatkozó megszorítások egyáltalán nem érintik a turistákat, akik üzleti ügyben, rokonlátogatás vagy üdülés céljából irodánk útján kiutazhatnak Palesztinába.

A Kedem turisztikai és utazási iroda folytatja az eddigi rendszerességgel az egyéni és csoportos utazások szervezését Palesztinába, Egyiptomba, Törökországba, Görögországba, stb.

Jelentkezéseket felvesz és információkkal szolgál a KEDEM birod de turizmus si voiaj Bucuresti, Str. Coltei No. 1. et I. Tel. 3.21.60.

Letar

...től találva öss...
...előrehanyatlo...
...A merénylő más...
...egyik Duca arc...
...szírtje...
...ndez néhány m...
...tt le a körüláll...
...sére, akiknek...
...lósággal földb...
...sőnek a minisz...
...tot teljesítő Petr...
...nek tértek magu...
...t a merénylőre...
...közben rálőtt...
...rólépésben a he...
...scu rendőrkom...
...is ügyeletés ren...
...ismét néhány...
...vésekkel, mire...
...kabátja zsebéből...
...és az üldözől...
...dörrenés reszke...
...pánik keletkezett...
...robbanása által...
...ben a merénylő...
...bált, Blánu ru...
...ban idejében ker...
...zott a merénylő...
...letart...
...asuti munkások...
...rsvezető segítség...
...szsa a perronra...
...ehezzen lehetett...
...menekíteni az ottl...
...en mulott, hogy a...
...ncselték.

Apostolesen rend...
...Iomás rendőrség...
...elsőnek a letart...
...ról kiderült, hogy...
...Nicolaie Constant...
...a bukaresti kere...
...végzett növedé...
...harcos...
...tét órával a meré...
...ék Szinajába Ploes...
...amegyei főügyész...
...ró, akik a gyilkos...
...ak vetették alá. E...
...focsaniban született...
...közti villamosstá...
...féselője volt és 6600...
...fogatta családját...
...lk a hét fia testvé...
...logy...
...nem sajnálja tette...
...családja iránt va...
...melyet nem fog t...
...Délután három óra...
...Szinajára ugyanaz...

Rádióve

Megérkeztek a le...

Világsláger

Kérjük nálunk

ELECT

Főtér és C. Victorie...
...ral Szállé...

Letartóztatják a merénylőt

(Elsődali cikkünk folytatása)

...találva összeroppani, teste félkör-
előrehanyatlott.
A merénylő másik két lövést adott le,
egyik Duca arcába, a másik nyak-
szirtjébe furódott.
Néhány másodperc alatt játszó-
le a körülállók hatalmas megdöbbe-
sére, akiknek az első pillanatokban
földbegyökeredzett a lábuk.
A miniszterelnök mellett szolgáló
teljesítő Petre és Dumitrescu detek-
tek tértek magukhoz s rávetették magu-
a merénylőre. Ez menekülni próbált,
közben rálőtt a két detektivre és a
kötőpésben a helyszínére siető Aposto-
re rendőrkormányzóra, a színajai álló-
ügyeletes rendőrszisztjére. A merény-
ismét néhány másodpercet nyert a
ésékekkel, mire
kabátja zsebéből petárdát rántott elő
és az üldözői közé dobta. Hatalmas
dörrenés reszkettette meg a levegőt,
pánik keletkezett s a világító bomba
robbanása által keletkezett füstfelhő
ben a merénylő ismét menekülni pró-
bált. Blănaru rendőrszervező azon-
ban idejében keresztelte a sinek kö-
zött a merénylőt újat, akit sikerült
letartóztatnia.

Amíg a jelenlévők egyrésze a me-
renyő elfogásán fáradozott, egy másik
része felemelte az állomás perronjáról
a vértócsában fekvő miniszterelnököt,
akit rögtönzött hordágyon az állomás
főnök lakásába szállítottak. Ugyanek-
kor Costinescu dr., bár lábán ő maga
is megsérült egy golyótól, az állomás
főnöki hivatalból telefonon felhívta a
királyi palotát és személyesen közölte
az uralkodóval a megdöbbentő merény-
let híreit. Az uralkodó intézkedésére
azonnal Puiu Dumitrescu királyi ma-
gántitkár, Urdăreanu őrnagy szárnyse-
géd, valamint dr. Frumuseanu udvari
orvos siettek egy autóval a helyszíné-
re. Frumuseanu dr. azonnal megvizs-
gálta a miniszterelnököt, aki még élt,
annak ellenére, hogy a testét átjárt
négy golyó közül az első kettő halálos
volt. Az orvos megkísérelte a lehető
legent, operációval eltávolítani a golyó-
kat Duca fejéből s megkísérelni meg-
menteni őt az életnek. Ez a kísérlet
természetesen egészen reménytelennek
bizonyult, néhány perc múlva, tragikus
haláltusa után, I. G. Duca, Románia
miniszterelnöke kiszenvedett. A két el-
ső golyó széttroncolta agyvelejét, s ha-
lálát okozta. Az uralkodó pereről-perere
informáltta magát a fejlemények
ról s midőn közölték vele a bekövetke-
zett halál híreit, autót küldetett az álló-
lomáshoz, amely azután a Peles kas-
télyba szállította a miniszterelnök holt-
testét.

A merénylő első vallomása

Apostolescu rendőrkormányzó, a színajai
állomás rendőrszervező főnöke hallgatta
elsőnek a letartóztatott merénylőt, a
kötő kiderült, hogy
Nicolae Constantinescunak hívják,
a bukaresti kereskedelmi akadémia
végzett növendéke, és a vasgárda
harcos tagja.
Két órával a merénylet után megérkez-
tek Színajába Ploestiből Citeanu, praha-
megyei főügyész és Coanda vizsgáló-
bíró, akik a gyilkost hosszas kihallgatás
után vetették alá. Ez elmondotta, hogy
bucsaniban született 1904-ben. A bukares-
t köztű villamosársaság, az ESTB tiszt-
jelöltje volt és 6600 lejes fizetéséből tá-
pogatta családját is, mint a legidősebb-
ik a hét fia testvér között. Kijelentette,
nem sajnálja tettét, legfeljebb saját
családjá iránt van szánalommal, a
melyet nem fog többé segíyezhetni.
Mintán három óra 50 perckor érkezett
Színajára ugyanazzal a vonattal, amely

a miniszterelnököt hozta. Kijelentette,
hogy meg akarta adni magát a hatóságok-
nak, de attól tartott, hogy meglincselik
és ezért menekült. Bevallotta továbbá,
hogy
két büntérts is volt, Jon Caranica
és Constantin Belimache vasgárdis-
ták, akikkel együtt határozták el a
merényletet, közvetlenül a szervezet
feloszlátása után.
A gyilkos revolvért a vasgárdától kapta
és azt a választási kampányban is fel-
használta. Bár személyileg komoly intel-
lektuális értéknek tartja Ducát, meg kel-
lett gyilkolnia.
mert Duca egy, a zsidó bankárok és
az okkult erők által támogatott kor-
mány elnöke volt.
A merénylet tiltakozás volt a vasgárda
feloszlátása ellen. Nicolae Constantines-
cu hangoztatta a vizsgáló bíró előtt, hogy
gesztusa nem az utolsó hasonlóter-
mészetű megnyilatkozás a vasgárda
részéről.

Nicolae Constantinescu multja

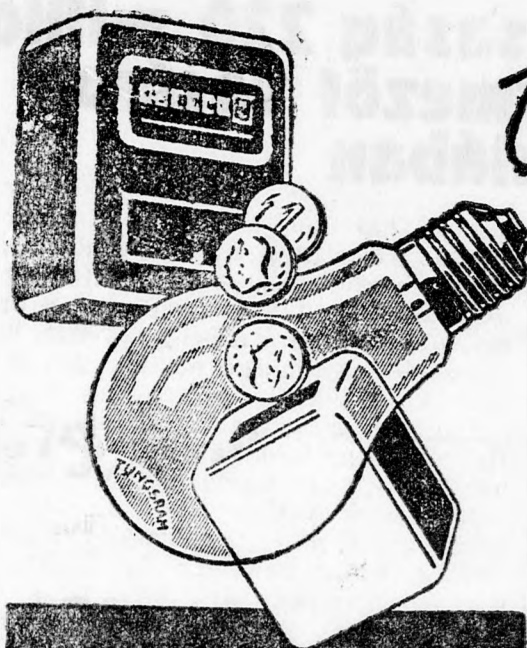
A 29-ik életévét betöltött gyilkos neve
nem ismeretlen az Uj Kelet olvasói előtt.
Részletesen beszámoltunk annakidején ar-
ról a páratlan botrányról, amelyet a vá-
lasztási kampány során egy vasgárdista
szóport provokált Fogaras megyében, a
hol a vasgárdának a gyilkos volt a lista-
vezetője. Nicolae Constantinescu tizenhat
bukaresti munkanélküli és csavargó tár-
saságában bejárta a fogarasmegyei közsé-
geket, mindenütt lázadásra szitva. Vad
összegekben a községi előljárók betiltották
a szűzást, mire

Constantinescu revolvért rántott,
megsebezte a községi bírót és jegy-
zőt, majd rohammal bevette a közsé-
gházát és azt csak esendőszázad
kivevnylése után adta fel.

Akkor Constantinescut társaival együtt
letartóztatották és a jilvai katonai fegy-
házba szállították, ahonnan csak néhány
nappal ezelőtt szabadult. Letartóztatásá-
nak ideje alatt

Constantinescu a börtönben felvág-
ta egy ütőerőt és vérebe mártott tol-
lal fenyegető leveleket irt különböző
vezetőpolitikusokhoz, közöttük a kor-
mány tagjaihoz is. Ezeket a levele-
ket a börtön igazgatósága elkoboz-
tatta.

A fővárosba negyedtizenegy órakor ju-
tott el a megdöbbentő merénylet híre, a
mely leirhatatlan izgalmat és megdöbbe-
nést váltott ki az összes politikai és tár-
sadmalmi körökben. Kezdetben senki sem
akart hitelt adni a tragédia hírének, a
melyet azonban féltizenegy órakor meg-
erősített a miniszterelnök halálát jelentő
tudósítás. Az uccákat másodpercek alatt
elborították az eseményt kommentáló ki-
vánésiak, klubokban és szerkesztőségek-
ben szakadatlanul berregt a telefon, a
minisztériumokban összegyűltek a tiszt-
viselők. A kormány tagjai hanyat-hom-
lok rohantak a belügyminisztériumba,
hogy bizonyosságot szerezzenek a törté-
netről. Itt Angheliescu dr. közoktatási
miniszter elnöklete alatt azonnal minisz-
terközi értekezletet tartottak, amelyen
Inuletz, Franasoviei, Antonescu, Dimitri-
riu miniszterek, Iamandi, Inca és Mano-
lescu-Strunga alminiszterek vettek részt.
Azonnal megbeszéltek a szükséges rend-
fennartási intézkedéseket és utasítások-
kal látták el a szigurancaát, a nyomozás
lefolytatását illetően.

Vigyázzon!

Az izzólámpa vásárlásánál pár bani lá-
szólagos előny sok Lei veszteséget okoz.

Olcsó fényt vásároljon, ne
„olcsó” lámpát!

Csak tökéletes, évtizedek tapasztalatai
alapján készült márkásru teszi lehetővé,
hogy kisebb áramköltséggel több fényt
kapjon

TUNGSTRAM

IZZÓLÁMPA

...nátlanban olcsó és gazdaságos

A merénylet híre Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, dec. 30. (Az Uj Kelet
tud.) Pénteken este tizenegy órakor már
teljesen kihalt volt a kolozsvári ucca, a
lucskos hóolvadásban csak elvétve jelent
meg egy-egy hazasiető ember. Mégis,
valamivel tizenegy óra után futótüzként
terjedt el a városban a hír, hogy Duca
miniszterelnököt a színajai állomáson
megölték. A rádióhallgatók előbb Buda-
pestről, majd Bécsből, rögtön utána Ber-
linből kapták meg az értesülést. A napi-
lapok nyomdájában már dübörögtek a gé-
pek, egyik lap esti kiadását már rik-
kancsolták a kávéházakban. De már az
egész városban megéledt a forgalom:
a színházakból, mozikból jövő közönség
csoportokba verődve tárgyalta az
eseményt, mely döbbenet erejével
hatott mindenütt.
Féltizenkettőkor a szerkesztőségekhez
még nem érkezett meg a gyilkos merény-
let hivatalos megerősítése. Végre valami-
vel éjfél előtt
a bukaresti rádió megszajította mi-
sorát és hírt adta a belügyminiszter-
rium hivatalos közleményét a merény-
letről.

Ekkor már a lapok nemcsak bukaresti
szerkesztőségeik, de a Rador távirati
iroda hivatalos kommunikéi alapján gyö-
zödték meg arról, hogy az egész világot
bejáró, hihetetlennek tetsző esemény tény-
leg a szomorú valóságnak felel meg:
Duca miniszterelnököt egy fanatikus
vasgárdista négy revolvérvessé-
llyel meggyilkolta.

Az Uj Kelet nyomdájában percek alatt
elkészült a rendkívüli kiadás, az első,
mely még az éjszakai órákban hírül
adta Kolozsváron a kegyetlen merénylet
híreit. Ezután sorra jelentek meg a többi
lapok különkiadásai is. Hajnalodott már,
de az emberek az uccán csoportosulva
lesték a legújabb híreket.

Ekkor már fegyveres őrzáratok, rend-
őrök, csendőrök jelentek meg az
uccán.
Rendőri komisszió, az ügyészség ügyele-
tes ügyészével járták be az uccákat, a
vasgárdistákat keresve.

Rendeletek özöne érkezett tíz
éjszakai órákban

A hatóságokhoz éjfél féltizenkettőkor
érkezett meg az első rendelkezés a me-
renylettel kapcsolatban. Ezt az intézke-
déseket, rendeleteket egész tömege követte.
Sguriadescu sziguranca vezérfelügyelő,
Pulca rendőrkormányzó, dr. Dunca Jenő
vármegyei prefektus, dr. Biriescu Nico-
lae vezetőügyész és Colfescu ügyész a
rendőrségi tisztikarral kezdte meg az
első házkutatásokat. A belügyminiszteri
rendelkezés, mely hírül adta a merény-
letet,

egyben elrendelte a merénylőkkel
való kapcsolattal gyanúsítható vas-
gárdisták letartóztatását is.

A rendőrség aktáiból hamarosan elő-
került a kolozsvári vasgárdisták név-
sora.

Dan Radulescu különös eltűnése
Elsőnek Dan Radulescu lakására száll-
ították ki, itt azonban különös meglepetés
várta a rendőrség embereit. A család
tagjai közölték velük, hogy a professor
este fél kilenc órakor sétálni indult az
Opera irányában.

Azó a nem jött haza és nem tudják,
hol tartózkodik.

Ez éjjel tizenkét órakor történt és a ha-
tóságok miután a ház körül megfigyelőt
hagytak, városszerte megkezdtek a nyo-
mozást a professor után. Reggel öt óra-
kor azonban a rendőri bizottság újra a
villánál volt, kordont vont az épület
köré. A rendőrség házkutatást tartott a
házban és felszólította a hozzátartozó-
kat, hogy

amennyiben nem közlik a professor
tartózkodási helyét úgy kénytelenek
lesznek a család többi tagjait is
örizetbe venni.

A professor hozzátartozói azonban ek-
kor sem tudtak újabb felvilágosítással
szolgálni, mire a rendőrség az egyetem
kémiai intézetéhez vonult ki, ahol Ostro-
govici egyetemi tanárt felszólította, en-
gedje meg a rendőrségnek, hogy ház-
kutatót tartson az épületben. A tanár
az egyetem autonómiájára való hivatko-
zással nem tett eleget a kérésnek, de
beesületszávara kijelentette, hogy Dan
Radulescu nem tartózkodik az épületben.

Ezután még csak két helyre ment ki
a rendőrbizottság: Popa Emil, a kolozs-
vári egyetem Petru Major diákegyesületé-
nek elnökét és Serbu Constantint, a
diákzavargásokból ismert fiatal egyetemi
hallgatót vették őrizetbe.

A reggeli órákban megállapította a
rendőrség, hogy a hatóságok előtt ismert
vasgárdisták a karácsonyi vakáció ideje
alatt vidéken tartózkodnak, a vezetőket
pedig, akiknek tartózkodási helye nem
volt Kolozsváron még tíz nappal ezelőtt
lakhelyükre toloncolták. Így Bănică Dob-
ret, az itteni vasgárdista mozgalom veze-
tőjét is.

Az Uj Kelet munkatársa a sziguranca
vezérfelügyelőségen úgy értesült, hogy
Kolozsváron még egy letartóztatás tör-
tént, ennek a letartóztatásnak a nevé-
t azonban nem közölték velünk. Erdély
minden megyéjében történt néhány letar-
tóztatás, a foglyokat további rendelkezé-
sig a helyi börtönökben kell tartani, ké-
sőbb azonban Bukarestbe fogják őket
szállítani. A város lakossága körében,
ugy kisebbségiek, mint többségiek részé-
ről, a részvét és a megdöbbenés hangján
tárgyalták a merénylet híreit. Sehöl rend-
bontás, de annak kísérlete sem történt.

(Folytatása a 10. oldalon.)

Rádióvevők!!!

Megérkeztek a legmodernebb

Világláger rádióink

Kérjük nálunk meghallgatni!

ELECTRICA

Főter és C. Victoriei sarkok (Cent-
ral Szálló épület)

Royal Mozgó

Ma, vasárnap, hétfőn és kedden:

Amor a porázon

zenés vígjáték. Magda Schneider, Wolf A. Retty, Otto Walburg.

Vasárnap és hétfőn d. e. 11-kor matiné: Csak egyszer az életben. Gustav Fröh-
lich Camilla Horn. 10. 15 lejes helvárak.

Royal Mozgó

Francia bányalársaság 220 millió lej értékű aranymezőt vásárolt Romániában

Bucuresti, Bukarest, december 30. A bukaresti Mica részvénytársaságnak, amely a brádi aranybányáknak is tulajdonosa, régi terve az, hogy idegen tőke, érdekltség bevonásával fellendítse a romániai és különösen az erdélyi aranytermelést, amely már a háboru előtti időkben is sok nehézséggel küzdött. A Mica vezérigazgatója: Gigurtu I. mérnök hetek óta Párizsban időzik és tárgyal, sokáig folytat a Société Minière Française igazgatóságával arról, hogy a nagy francia bányatársaság kapcsolódjék bele a román aranytermelés intenzívebbé tételének nagyszabású tervébe.

A párizsi tárgyalások eredménnyel végződtek: a francia társaság megvásárolt 1200 hektár, tehát mintegy kétezernégy-száz holdnyi területet Erdélyben és itt a francia és román tőkével megalakítandó új részvénytársaság nagy erővel fogja megkezdeni az aranykutatást s az aranytermelést.

A terület értéke 220 millió lej, amelyet a Mica részvénytársaság kap ugyan, de ezt a tőkét befekteti az új részvénytársaság részvényeibe, amelyeket ötven százalékban a Mica, ötven százalékban pedig a francia bányatársaság fog jegyezni és átvenni.

A párizsi tranzakció létrejötté nemcsak pénzügyi, hanem gazdasági szempontból is nagyjelentőségű. A Banca Nationala régebbi idő óta mindent elkövet a hazai aranytermelés fokozására, mert abban a

gigászi harcban, amelyet Franciaország folytat az aranystandard fenntartásáért, Románia szövetségese mellé állt s így az aranyfedezet fenntartása és az aranykészleteknek, mint a pénz egyedüli biztos fedezetének szüksége mellett tett hitvallást. A fedezet kérdése azonban nagy átalakuláson megy keresztül, amióta Anglia letért az aranyalapról és Amerika megkezdte nagy harcát az arany uralmának megdöntésére. Revidálni kell a bankjegyfedezet problémáját azért is, mert a román bankjegy fedezetéhez tartozó aranyalappal bíró devizák, az u. n. erős devizák egyrésze megszűnt aranyértékű fedezet lenni és a Banca Nationalának ezeket előbbutóbb arannyal kell pótolnia. A román jegybank már folyósított is 150 millió lejt a hazai aranybányáknak arra a célra, hogy termelésüket fokozzák, a kistermelők támogatására azonban csak lassu aranytermelést jelent. Ha a francia-román új bányatársaság nagy erővel kezdi meg a termelést, s a Banca Nationala lényegesen növelheti aranykészletét, szabadabb válnak majd azok a devizák is, amelyeket a jegybank a lej fedezeteként őriz tárcájában. A mai külkereskedelmi forgalom mellett és különösen egy ilyen rossz exportév után ennek is nagy jelentősége lenne gazdasági életükre, nem beszélve arról, hogy fizetési mérlegünk is javulna néhány százmillió lej értékű deviza felszabadulása következtében.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap d. u. 3. kor: Szép Heléna.
Hétfőn fél 9. kor: Karácsonyi szent este.
Szerdán fél 9. kor: Szép Heléna.

MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Vasárnap d. u. 3. kor: Bűn és bünhődés. (Méréskelt helyárrakkal.)
Vasárnap d. u. 6. kor: Áprilisi völegény.

Vasárnap este 9. kor: Szilveszteri kabaré. (Táncok, énekek, zenés vígjátékok, magánzámok, Hacsék és Sajó tréfák, malac és ajándéksorsolások. Egész Kolozsvár szenzációsan fogja mutatni. Minden belépőjegy egyúttal sorsjegy is.)

Vasárnap este fél 12. kor: Szilveszteri kabaré. (Táncok, énekek, zenés vígjátékok, magánzámok, Hacsék és Sajó tréfák, malac és ajándéksorsolás. Mindenki, aki belépőjegyet vált, résztvesz a sorsolásban.)

Január 1-én, hétfőn d. u. 3. kor: Egy csók és más semmi. (A nagysikerű operett első mérsékelt helyárrak előadása.)

Január 1-én, hétfőn d. u. 6. kor: Szilveszteri kabaré. (Az előző nap teljes óriási sikert aratott műsorával. Sorsolással. Ajándékosztással. Rendes helyárrak.)

Január 1-én, hétfőn este 9. kor: A pénz nem minden. (Nagy sikerű. Minden eddigi sikert felülmúló vígjáték rendes helyárrakkal.)

Január 2-án, kedden este fél 9. kor: Sasfőlk. (Teljesen új szereposztásban és beállításban. Cím szereplő: Kovács György.)

Január 3-án, szerdán: Fizessen nagysád. (Operett, premier. Emőd Tamás, Török Rezső és Komjáthy Károly ragyogó kiállítású operettje. Parádás szereposztás.)

Január 4-én, csütörtökön: Fizessen nagysád. (Operett, ujdonság másodsor.)

Január 5-én, pénteken: Nincs előadás.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Hétfő 3, 5, 7 és 9 órákor:
Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor:
Fra diavolo. (Az uri bandita). Kolosszális vígjáték. Főszerepekben:

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Áruaktárunkat minden elfogadható árrban kiárusítjuk, vagy egyfélében is eladjuk!

Üveg, porcellán és konyhafelszerelési cikkek

Moskovits & Comp.

Cluj, Főpostával szemben

Asszonyom, tudja-e Ön, hogy mit viselnek ezen a télen Párizsban?

Párizsi központunk A. Dubois & Fils a következő selymeket küldte nekünk

**DUBARRY
JERSEY-TINE
MONNA-VANNA
HAWAII
LAMEÉ-k
BÉLÉSEK**

estélyi toalettnek

Eredeti ujdonságainkat hat hónappal mindenkit meglezően becsátjuk vevőink rendelkezésére.

GALLIA

Fióközlét: Cluj, Str. General Neculcea (v. Korniss u.) 2. Renner palota

Dennis King, a newyorki Metropolitan Opera tagja és Stan és Bran világhírű komikusok.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap: Mexikó virága.
Hétfő 3, 5, 7 és 9 órákor:

Az aréna királya. Rendkívül izgalmas cirkuszfilm, főszerepekben: Ken Maynard és csodalova, Tony.

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor:

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor:

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor:

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor:

Az vagyok, akit szeretsz. Garbo legújabb filmje. Pirandello novellája nyomán, rendezte Gertrude Fritzmaurice.

APRÓHIRDETÉSEK

Kisalaku naptártomb az 1934. évre bár milyen mennyiségben kapható az Új Kelt kiadóhivatalában. Ára darabonként 250 lej. Nagyobb rendelésnél árengedmény. Vidékre is szállítunk, utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mellett.

Sadchenek, kiknek vallásos ügyvéd földbirtokos 40 év körüli megbízói vannak, irjanak továbbítás végett Kiadóhivatalunknak.

Express libahussarnok! ארטה-כשר
Jól jegyezze meg ezen hallatlan olcsó árakat és rendeljen:
Füstölt libahust kgja 60 lej
Frissen olvasztott libaszir kgja 45 lej
Bőr és haj kgja 36 lej
Friedmann M. Oradea,
Piata Mihai Viteazul 11.
Cim: Express libahussarnok.

Egy középkori zsidónőt, ki főzni is jól tud, mindenesnek keresek. Cim: Vegetáriánus vendéglő, Egyetem u. 8.

Keresek két gyermekemhez (11-9 évesek) azonnali belépésre intelligens, komoly, perfekt román, franciául beszélő izr. kisasszonyt, zongoratudással előnyben. Háztartásban némileg segédkeznie kell. Csakis elsőrendű referenciákkal rendelkezők ajánlatát kérem. Fuchs Sándorné Salonta Bihar.

Nagyobb mezővárosban — vonattal — főtéren rég bevezetett vas, bőr, üveg, porcellán, dohány és sözlet lakással és berendezéssel, családi okok miatt, bérbe adó. „Biztos egzisztencia” jellegére a kiadóhivatalhoz.

Modernül berendezett, forgalmas közmetikai rendelőmhöz fiatal orvostársat keresek. Cim a kiadóban.

Belvárosban urjembernek alkalmas különbejáratu butorozott szoba kiadó. Ugyanott eladó márványlapos tükrös mosdó és villanyesillár. Caragiale (Tompa Mihály u.), földszint jobb.

Italügynököket, kik bevezetettek, keresünk. Ajánlatok „Azonnal” jellegére kiadóba.

Fiatal izr. urilány barátságos családalakást keres. Cim a kiadóban.

Hölgyek figyelmébe! Elsőrangú országos utazást rendezek. Jelentkezni után 4-5-ig a főtéri újságkioszkban.

Két kapualatti különbejáratu, parkettos butorozott szoba, fürdőszobahasználattal, azonnal kiadó. Regele Ferdinand 85. ajtó 3.

Tegyen üzleti, vagy tanulmányi utat Palesztinába és a Közelkeletre az

ss. Polonia

gyorsjáratu személyszállító hajóval amely Konstantinábul január 10-én indul Istambulba, Haifába és Jaffába. Helyek fenntartása irányában forduljon sürgősen a romániai vezérképviselőhez: KEDEM biróul de turism si voiaje. Dr. A. Mibashan vezetésé alatt Bucuresti Str. Coltei 1. Et. I. Telefon 321/6 valamint a jelentősebb utazási irodákhoz.

VASÁRNAP
AV
Na
Tizenöt W
a váradi W
deklódók eg
rem előtti u
országos él
beállította a
deai konfere
ki delegátusc
a maival, ar
társadalmán
megbeszélést
jain nyert t
fajta zsidók
mes kifogás
minden zsid
és akik ma r
rik, hogy a
életlehetősé
Dr. Marko
csoporth elnö
és a delegát
emlékezik me
erdélyi cion
Reiter Lun
az összejöve
majd ráter
budget. Meg
nem csak h
teleztségeik
is fizeti a b
hogy 1932-be
ezer lej volt
1933-ban ug
lej. Miután a
nyitva kevés
doni közpon
szükséges ez
csoporthoz.
5 hónapra m
hozni a kom
Az ott lévő d
kötelezőleg m
ezer lej több
Az összejöv
a csoportok
tették, egy h
lenten, hogy
vállalják. Az
szelés, hogy
fontot juttat
tes budget fe
A referat
szervezeti és
lása. Bevezet
künk is szem
szervezet tör
fedezni tudju
hanem új in
amelyek új k
tanak. Ha ma
nyi új elem j
a tempót, ne
vetelményekn
szítjuk a me
szervezetek
női munka j
Beszámol az
a londoni Ex
óta előtt, A
German Jew
megszavazott
Ebből 5000 fo
tendő és arra
a feányfarmo
hogy képesek
befogadni. A
tési kötelezett
egy évi ellátá
ekben, valami
szi lehetővé v
telt eladták és
kal olcsóbban
teljesen moder
zik.
A junisi k
gyűlést tartot
könyveit a NI
12 körlevelet k
portoknak, am
és utasításokk
szorosított elő

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

A WIZO országos értekezlete Nagyváradon

Nagylelentőségű határozatokat hoztak Nagyváradon Erdélyi cionista asszonyai

Tizenöt WIZO-csoport 47 delegátusával a városi WIZO-csoport tagjaival és az érdeklődők egész tömegével megtöltött terem előtt nyitotta meg dr. Róth Dezsőné országos elnöknő a megbeszélést. Személyesülte a három évvel ezelőtti országi konferenciát, amelyen néhány vidéki delegátuson kívül senki sem vett részt a mai, amikor Erdély zsidó asszony-társadalmának érdeklődése kíséri ezt a megbeszélést. Beszél még propagandájain nyert tapasztalatairól, a különböző fajta zsidókról, akik mindenféle kényelmes kifogással távol tartották magukat minden zsidó nemzeti megnyilvánulástól és akik ma már mind belátják és elismerik, hogy a zsidó népek egyetlenegy életlehetősége van: Erec Jisraél.

Dr. Markovits Ignác, a városi WIZO csoport elnöknője üdvözlöi a vendégeket és a delegátusokat és meleg szavakkal emlékezik meg dr. Kohányi Rezsőről, az erdélyi cionista társadalom halottjáról.

Reiter Lunka orsz. ügyvezető ismerteti az összejevetel célját és hatáskörét, majd ráter referátumára. Első pont a budget. Megállapítja, hogy a csoportok nem csak hogy eleget tesznek vállalt kötelezettségeiknek, hanem egyrészt túl is fizeti a budget quótát. Ebből adódik, hogy 1932-ben júniustól decemberig 112 ezer lej volt a föderáció bevétele, míg 1933-ban ugyanezen idő alatt 202.000 lej. Miután a többi föderációhoz viszonyítva kevés budgetet vállaltunk a londoni központtal szemben, feltétlenül szükséges ezt emelni. Kérdést intéz a csoportokhoz, hogy a júniusig hátralevő 5 hónapra milyen összeget tudnak felhozni a konferencián vállalt budgethez. Az ott lévő delegátusok egy része tudott kötelezőleg nyilatkozni és 13 csoport 104 ezer lej többlet felhozását vállalta.

Az összejevetel elhatározza, hogy azok a csoportok, amelyek ezt itt meg nem tették, egy hónapon belül kötelesek bejelenteni, hogy milyen összeg felhozását vállalták. Azonkívül elhatározza a megbeszélés, hogy a londoni központnak 100 pontot juttat a budget B-re, azaz a deficitet budget fedezésére.

A referátum második pontja volt a szervezeti és propaganda ügyek tárgyalása. Bevezetésképpen elmondja, hogy nekünk is szem előtt kell tartanunk a világ szervezetek törekvéseit. Nem elég, hogy fedezni tudjuk deficitet budgetünket, hanem új intézményekre van szükség, amelyek új kiképzési lehetőségeket nyújtanak. Ha ma, amikor az országnak ennyitől is elem jön, nem tudjuk megtartani a tempót, nem tudunk megfelelni a követelményeknek, úgy lemaradunk, elveszítjük a meghódított pozíciót és más szervezetek kezébe kerül a palesztinai női munka irányítása.

Beszámol az eredményekről, amelyeket a londoni Executiva a világkonferencia óta elért. A Central British Fund for German Jewry Allocation Kommitéja megszavazott a WIZO-nak 13.000 pontot. Ebből 5000 pont 5 éven belül visszafizetendő és arra szolgál, hogy a Hotel és a leányfarmokat olyképpen kibővítsék, hogy képesek legyenek 112 német leányt befogadni. A további 7000 pont visszafizetési kötelezettség nélkül és a 112 leány egy évi ellátását teszi ki az intézményekben, valamint 535 leány kiképzését teszi lehetővé városi hivatásokban. A Hosten eladták és vettek egy új telket sokkal olcsóbban. A differenciából újonnan teljesen modernül felépítik és berendezik.

A júniusi konferenciától mostanáig 14 gyűlést tartott a KIB, amelynek jegyzőkönyveit a NIB tagjai rendszeren kapták. 12 körlevelet küldött szét a központ a csoportok, amelyekben információkkal és utasításokkal látta el őket. Hét sokszorosított előadást küldött szét a köz-

pont. Röviden ismerteti a KH munka önkéntes párok által való elvégzését és ennek előnyeit.

Ismerteti a KKL kontingentálási rendszert és bejelenti, hogy a föderáció a múlt évi kimutatások alapján erre az évre 250.000 lej felhozását vállalta a KKL részére. Beszél a módokról, a mellyel az egyes csoportok a kontingens rájuk eső részét felhozhatják és megmagyarázza a nyilvántartási rendszert. Ismerteti a KKL Ussischkin akcióját, amelyből a föderáció a sürgőnyakció formájában fogja kivenni részét. Azonkívül rendszeresíteni kívánja a KKL bélyegeket használatát.

Reiter Lunka aztán ismertette a kontinentálbund keletkezését, csatlakozását a WIZO-hoz, egymáshoz való viszonyukat és a formát, amelyen belül elképzelte az erdélyi leánycsoportok működését.

Reiter Lunka referátuma után, amelyet a hallgatóság végig nagy figyelemmel hallgatott, Weinbergerné emelkedett szóra és felhívta az asszonyok figyelmét arra, hogy mik a kötelezések a zsidó anyának gyermekeivel szemben, hogyan kell őket nevelni, tb. Majd a végén azzal a kéréssel fordul ugy a közporthoz, mint a csoportokhoz, hogy a tárgyalás folyamán legyenek teljes bizalommal egymás iránt, mert egészen bizonyos, hogy mind a ketten a legjobbat akarják a közös ügy érdekében.

Ezután Sidon Józsefné (Lugos) méltatja a temesvári központ nagy és felelősségteljes munkáját, amelyet mérhetetlen energiával végez és állandóan fokozni igyekszik. Kéri a delegátusokat, hogy vegyék ezt példálul és foglalkozzanak minél többen a WIZO munkával. Tüzzük magunk elé a jelszót, hogy „naponta 1 lej a KKL-nek és egy órát a WIZO-nak”. Dr. Róthné megköszönte a központ nevében az elismerést és a konferencia elkeseredéssel fogadja el a Sidoné által javasolt jelszót.

Ezután következett az általános vita, amelynek folyamán az összes delegátusok kifejezték álláspontjukat a különböző kérdésekben. Az egyes pontok alapos megvitatása után az összejevetel a következő határozatokat hozta:

1. Tekintettel arra, hogy az erdélyi WIZO Föderáció feltétlenül hozzá járulni a világszervezet B. budgetjének fedezéséhez, elhatározza, hogy ez év júniusig erre a célra 100 pontot hoz fel.

2. Az orsz. összejevetel kötelezi az összes csoportokat, hogy egy hónapon belül jelenték be azt az összeget, amelyet júniusig a konferencián vállalt budget-quótán kívül fel tudnak hozni.

3. Az orsz. megbeszélés elhatározza, hogy az Új Keletben hetenként megjelenő WIZO mellékletet, „A zsidó Asszonyt” január 1-től kezdődően hetenként egy oldalra és kéthetenként két oldalra jelenteti meg.

4. Az orsz. összejevetel kívánatosnak tartja, hogy a tagok minél nagyobb számban fizessék elő az újságot és elhatározza, hogy az előfizetési díjakat legalább egy negyed évre előre a csoportok inkasszálják és beküldik a központnak. A lapokat az egyes csoportok kapják meg és elosztásukról a legjobb belátásuk szerint gondoskodnak.

5. Miután a WIZO világszervezet hivatalos lapja, a Pioniere und Helfer Erdélyben nagy népszerűségnek örvend és a londoni központ csak számonként 80 példányt tud díjmentesen a föderáció rendelkezésére bocsátani, az orsz. megbeszélés felszólítja a csoportokat, rövidesen jelenték be, hány példányra fizetnek elő. Az előfizetési ár évenként (6 szám) 36 lej.

6. Az orsz. megbeszélés elhatározza, hogy az Aviva-Barisszia által kiadandó cionista alapismereteket tartalmazó bro-

surából a csoportok részére átvesz 50 példányt 10-35 lejes árkban. Az orsz. megbeszélés megbizta Weinberger Nándornét, hogy ez ügyben az Aviva Barisszia Nöszitjával a tárgyalásokat lefolytassa és a megállapodást véglegesítse.

7. Az orsz. összejevetel elfogadja Rejsner Fancsi (Lugos) javaslatát egy kb. 10 előadásból álló sorozat kidolgozására, amely magába foglalja az összes cionista alapismereteket. Az előadásokat a központ sokszorosítva eljuttatja a csoportokhoz.

8. Az orsz. megbeszélés elhatározza, hogy a jövőben a csoportok kötelesek összel, a munkaév kezdetén bejelenteni, hogy mikor tartanak igényt látogatásra. Szükséges ez azért, hogy előre ki lehessen dolgozni egy pontos propagandautervezést.

9. Az orsz. megbeszélés elhatározza egy nyári kurzus felállítását furdhelyeken propagandisták és előadók kiképzésére és megbizta Kohn Mártonnét, hogy kérjen ajánlatokat a különböző furdőigazgatóságoktól és folytassa le az erre vonatkozó tárgyalásokat. A program kidolgozását és előadókrol való gondoskodást a központ vállalja.

10. Az orsz. megbeszélés kötelezővé teszi a csoportoknak héber kurzusok létesítését és a héber nyelv minden irányú terjesztését.

11. Az orsz. megbeszélés felszólítja a csoportokat, hogy kísérjék figyelemmel a turista asszonyokat, akik Palesztinába mennek és hívják fel figyelmüket a WIZO palesztinai intézményeire.

12. Az orsz. összejevetel kötelezővé teszi a csoportoknak a palesztinai árúk Toceret Haarec terjesztését.

13. Az orsz. megbeszélés elhatározza, hogy az állami Anyák napjával egyidejűleg Anyáknapiat rendez megemlékezésül a palesztinai zsidó anyákra.

14. Az orsz. megbeszélés kimondja, hogy azokon a helyeken, ahol csak egy asszonyszervezet működik, amely kénytelen a helyi jótékony munkát is elvégezni, a központtal karöltve esetéről esetre állapítandó meg a jövedelem felosztása.

15. Az orsz. összejevetel leszögezi, hogy a WIZO összes rendezvényei jövedelmének 10 százaléka a KKL-t illeti meg. A Chanukka és Purim heti rendezvények összevétele szintén a KKL-t illeti meg.

16. Az orsz. megbeszélés jóváhagyja a központ által a múlt év kimutatásai alapján erre az évre vállalt 250.000 lejes KKL kontingenst. Egyben leszögezi az orsz. megbeszélés, hogy minden a WIZO által felhozott összeg a WIZO kontingense javára irandó.

17. Az orsz. összejevetel elhatározza, hogy az Ussischkin akcióban a következőképpen vesz részt: minden tag 20, esetleg 10 lejes árkban kiállít KKL blankettát egy gratuláló sürgönyt. A sürgönyöket a központ összefűzi és beküldi Jeruzsálembe. A megbeszélés kötelezi a csoportokat, hogy az akcióit február 1-ig feltétlenül lebonyolítsák.

18. A megbeszélés felszólítja a csoportokat, hogy január hó folyamán küldjék be pontos címmel ellátott taglistáikat két példányban a központnak. A megbeszélés nevelési szempontból helyesnek tartaná, ha a jövőben nem a csoportok váltanak ki az org. hozzájárulási nyugtákat a tagok számára, hanem az egyes tagok, hogy ezáltal is tudatában legyenek annak, hogy egy világszervezetnek a tagjai. Ott ahol ez keresztülvihetetlen, váltásuk ki továbbra is a csoportok az org. hozzájárulásokat, feltétlenül szükséges azonban, hogy az egyes tagok a nyugtá-

kat kézhez kapják.

19. Az orsz. összejevetel elhatározza, hogy a WIZO leánycsoportok egyelőre a temesvári WIZO központ irányítása mellett működnek, azonban az egyes WIZO helyicsoporthoktól nem függenek. Bevételeiket egyenesen a temesvári központnak juttatják, amely azt teljesen külön kezeli.

20. Az orsz. összejevetel kötelezővé teszi a leánycsoportoknak az org. hozzájárulás kiváltását.

21. Az orsz. összejevetel kötelezővé teszi a leánycsoportoknak az Ussischkin sürgőnyakcióban való részvételt.

22. A leánycsoportok elismerik az Erdélyi WIZO Föderáció alapszabályait és programjukat ennek megfelelően állítják össze.

WIZO-HIREK

A Bnot Zion Wizo leánycsoport vasárnap, 24-én tartotta meg rendes gyűlését, melynek keretében Merbi Lea mondotta el a revuet és Hochmann Klári a heti biblia magyarázatot tartotta, melyet nagy érdeklődéssel hallgattak meg.

Nagykarolyban megalakult a WIZO. Vasárnap délután impozáns keretek között zajlott le a nagykarolyi Wizo alakuló közgyűlés. A gyűlést dr. Fehér Ferenc a helyicsoporth elnöke nyitotta meg lelkes szavakkal, majd Weinberger Nándorné tartott magas színvonalú előadást. Ezután a tisztikar megalakulására került a sor. Reitter Adolfné elnöknő megkapó szavakkal mutatót rá a Wizo-munka nagy jelentőségére. A közgyűlés Fehér Ferenc dr. zárószavaival ért véget. A nagykarolyi Wizo vezetőségének névsorát legközelebbi számunkban közöljük.

Élénk WIZO-élet Máramaroszigeten.

A közelmúltban megalakult Wizo és Jung-Wizo, lélekemelően szép estély keretében ünnepelte meg a Chanukát. A Kereskedelmi Csarnok nagytérmet — ahol az ünnepély megtartott — nagy és előkelő közönség töltötte meg. Áhítatos esend közepette gyújtotta meg dr. Krauss Ferenc KKL biztos, a szellemi világszűngés és reményt symbolizáló chanukkalángoskákat. Ennek megtörténte után gyönyörű beszédben ismertette a Makka-bensok korát és ezzel kapcsolatban az ünnep jelentőségét zsidó történelmi szempontból. Utána Holder Sosanna szavalt a finom költői érzéssel: Morris Rosenfeld „Chanukka méceses”-ét, valamint Patai József „Egyszer volt” című költeményét. Palesztinai utján szerzett tapasztalatairól részletesen számolt be Ringler Citta. Előadásán meglátszott, hogy erőszívvel és meglátó szemekkel szerezte a benyomását. Végül Rubinstein Renée szavalt a Giszkalai Jánosnak „Látomás a két serlegről” című költeményét. Oly elbájolóan, hogy a szép számu közönség viharos tapsal honorálta. Az ünnepély dr. Danzig Samuné elnöknő, magvas és a hallgatóság körében mély nyomott hagyott záróbeszédével ért véget.

A tordai WIZO december 10-én nagy sikerű műsoros teastélyt rendezett, mely felejthetetlen élménye maradt a tordai cionista társadalomnak. A műsor egy szavalókórossal vette kezdetét. A szavalókórus szövegét Frucht Efraim, az Aviva-Barisszia Nöszitjának tagja írta. Alapgonolata Bialik „Techaknah” című költeménye, a chalucok himnusza. A kórus a tordai Aviva-Barisszia tagjaiból rekrutálódott és fényes sikert aratott. Ezután „Epizod Herzl életéből” című jelenet került színre, melyben Weinberger Zita, Auslander Codik arattak megérdemelt sikert. Ezután néhány szavalt következett. Auslaender Giszkalay János költeményéből adott elő, majd Feuermann Andor szavalt néhány zsidó költeményt. Mindketten mély hatást váltottak ki. A tea után sorsolás volt, melynek szép eredménye a KKL javára lett fordítva. A közönség a legjobb hangulatban töltötte el az estélyt, melyen mindvégig vidám, kedélyes atmoszféra uralkodott. A háziasszonyok Goro Ferencné, József Samuné, László Sándorné, Nuszbaum Jenőné és Princ Sándorné voltak.

WIZO és Young-WIZO

Először történt most a váradi WIZO nagytiszbizottságon, hogy találkozunk a WIZO és a Young-Wizo. A Wizo, mely már öt éves múlttal néz vissza és a Young-Wizo, amely frissen teli életenergiával, akarással és reményekkel megjelent közöttünk, keresve helyét a palesztinai építőmunkában és abban a nagy hivatásban, amelyet itt a galuthban kell elvégezzen az ifjúságnak a zsidósághoz való visszatérésében. Csak három csoport volt képviselve, de a három csoport képviselői annyi hozzáértéssel és cionista tudással szólítottak meg, hogy minden reményünk meg van arra, hogy ez a három csoport egy komoly és nagy mozgalomnak az előhírnöke és az erdélyi cionista asszonyok mozgalma egy nagy fejlődés kezdetét üdvözölhette a nagyváradi WIZO nagytiszbizottság alkalmával. Már megszoktuk, hogy nálunk zsidóknál minden fordítva történik. Mi egy fordított nép vagyunk, vagyunk nép föld nélkül, de jönnie kell a földnek, volt népi mozgalomunk ifjúság nélkül, de jönnie kell az ifjúságnak. Az ifjúság jön és tulnóvi az öregek mozgalma. Így történik napjainkban és jó, hogy így történik. Ha csak Erdélyt nézzük is, ezt kell megállapítsuk. Minden ifjúsági szervezet nagy, hatalmas erővel halad előre és lehet, hogy gyengítik az öregek mozgalma, de nem gyengítik, hanem feltétlenül erősítik magát a mozgalma. És ez a lényeg. Egészen bizonyos az, hogy egy mozgalom

mindig erősebb, mindig egészségesebb, ha fiatalok viszik előre és ha fáj is nekünk, hogy elmaradunk egy kicsit, ez ami sorunk és ez az igazság.

A cionista asszonyok örömmel üdvözik az ő ifjúságukat, akik hivatva vannak őket tulszárnyalni. Ők hívták életre és remélik, hogy messze tulszárnyalják majd az asszonyok mozgalma. Valóban úgy kellene legyen, hogy mind-nütt, még ott is, ahol nincsen WIZO-csoport már dolgozzon a Young-Wizo. Hiszen akármennyire is erősek az ifjúsági szervezeteink mégsem helyezkedhetnek el leányaink ezeknek keretében. Ma az ifjúsági szervezetek mindannyian chalucentra rendezkedtek be és nagyon sok leányunk van, akik nem akarnak vagy nem is lehetnek hachsarára és alijára. Ezek a leányok, akik itt maradnak és itt élnek a további életüket ezek azok, akiket mi várunk, ezek azok akik a Young-Wizoba kell, hogy tömörüljenek, ezek azok, akikre a hivatás vár, visszavinni a zsidósághoz, kiépíteni a zsidó életet itt, ahol élünk és részt venni a palesztinai építő munkában. Ez a hivatás ugyszólván a Wizo mellett esakis ő reájuk vár, hiszen az ifjúság nagyobb része a palesztinai életre készül, el is távozik és nem dolgozhat a galuth életének.

Hogy az alig induló Young-Wizo, milyen erőteljes az abból is látszik, hogy alighogy megjelent a színen, már vannak problémák, amelyeket az ő létük vet fel.

UZINELE ELECTRICE CLUJ S. A. IN REGIE MIXTA CLUJ, Str. Memorandului No. 13.

Különféle villamos készülékek eladása, bérlete és havi rész- letekre való eladása u. m.

Takarékoság	Rádiók, Melegítő készülékek, Fűzőkamencék és edények,	Azonnali működés
Kényelem	Parkett, szőnyeg stb. tisztítóeszközök, Mosógépek, Vasalók, stb., stb.	Példás tisztaság

Legmodernebb és legtökéletesebb gyártmányok. Célszerű, elegáns, tartós.
Olcsó áramfogyasztás kedvezményes árszabással.

Idő és pénz megtakarítás!

Tájékoztatókat, tanácsokat, költségvetéseket, stb., stb. ingyen ad az
U. E. C. állandó kiállítási osztálya, Str. Memorandului 13.

Legyen a század embere és használjon villamosságot a háztartásában.

ZSIDÓ TESTVÉREK!

Franciaország szabad szelleme nem ismer faji- és valláskülönbséget. Pártoljátok tehát a francia gyártmányokat és főként a legkiválóbb borotvapengét:

Egyetlen penge sem érte el a

LERESCHE

borotvapenge kiváló minőségét! Próbáljátok ki még ma!

Romániai vezérképviselőt:

NARCISSE H. BALTHAZAR

Bukarest, Str. Selari 7.

Mellettünk fognak e haladni, vagy előtűnik, segítenek-e nekünk vagy gyengít-e bennünket. Mindez nem is számít a nagy egység a mozgalom szempontjából, fontos csak, hogy erősödjön a mozgalom. Mi soha nem fogjuk féltékeny szemmel és ki csínyes szempontokkal nézni a munkájukat, de igaz érdeklődéssel minden erőnkkel támogatjuk minden törekvésüket. Az anya és a gyermek viszonya legyen közöttünk a szó igazi értelmében. Támogatni és védelmezni, tanácsal ellátni és nagyra nevelni a gyermekeket, hogy sokkal jobb legyen, hogy sokkal több legyen mint amilyenek mi voltunk. Nem azzal az elképzeléssel egyes anyáknak, hogy mindent megakadályozni, szigorú parancsokkal lehetetlené tenni a fejlődést és túlzott követelésekkel elkedvetleníteni a lélek szárnyalását és magasabbra való törekvését. Ezt nem fogja tenni soha az erdélyi Wizo, mert hivatása magaslatán

áll és tisztában van azzal, hogy léte csak úgy lehet igazán komoly átfogója minden zsidó asszonyok mozgalma, ha egy értékes és lelkes cionista leánycsoport nevel mag mögö.

Az erdélyi Wizo föderáció fejlődésében a Young-Wizo alakulatok egy természetes egyenesben gyors tempóban kellene haladniok és ha ez nem történik így az megint csak a mi egészségtelen népi életünkben keresendő. Nincs meg az erőnk, nincs meg a helyzetünk, hogy összefogjuk máról holnapra az ifjúságunkat. Lassú fejlődés után érünk el egymáshoz, közben sokan lemaradnak, elkallódnak, kik erre, kik arra. Ez legyen a mi dolgunk ez lehet, a mi hivatásunk, minden más dolgnak mellett, hogy vigyázzunk az ifjúságunkra, igyekezzünk őket megérteni, igyekezzünk őket megtartani és igyekezzünk őket nagyra nevelni.

Weinberger Nándorné.

A nagyváradi látogatások

A munka és az öröm ünnepnapjává avatta a Wizo december 25 és 26-át. Vasárnap és hétfőn az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagytiszbizottságának tanácskozási ülésén párhuzamosan az erdélyi Wizo központi- és csoport-vezetői is nagy jelentőségű értekezletre ültek össze Nagyváradon. Együtt voltunk Erdély zsidó asszonyai és lányai, kik a zsidó nép és Erec Jisráél szolgálatába állítottuk erőnket. „Kibeszéltük magunkat”. Megtárgyaltuk szervezetünk aktuális kérdéseit és feladatait. Gondolkoztunk a módokon, hogyan küszöböljük ki a hibákat, hogyan fokozhatjuk fel az eddigieket is nagyobb mértékben a munkatempót, hogy segítheti elő legjobban az egyik csoport a másiknak a munkáját. Ezek a problémák kötötték le gondolatainkat ezen a két napon, melynek minden percét, minden óráját a cionizmusnak szenteltük. Hétfőn, folyó hó 25-én délután négy órakor ült össze a WIZO-NIB értekezlete. Ott voltak a temesvári központi vezetőség illusztris tagjai, a vidéki csoportok ismert vezetői, régi, kipróbált erők és új arcok, új energiák. Dr. Roth Dezsőné, a Wizo országos elnöknőjének pompás beszéde magas koncepciójú politikai megnyilatkozás volt. Rámutatott a zsidókérdés alapvető okaira és a különböző kísérletekre és elítélésekre, melyeknek útján igyekeztek egyes körök különböző időken megoldani a zsidókérdést. Rámutatott az eddigi megoldási kísérletek hiábavalóságára és meddő voltára. Csak a nemzeti gondolat mentheti meg a zsidóságot és sohasem volt oly égetően aktuális és oly égetően szükséges a nemzeti öntudatnak az újjáélesztése a nép széles tömegeiben mint ma, amikor legsúlyosabb és legválságosabb napjait éli a zsidó nép.

Az elnöknő nagyhatású beszéde után a második nagy élménye a delegátusoknak Reitter Lunka ügyvezető másfelőrs

szervezői referátuma volt. Aki végighallgatta ezt a beszámolót, az nemcsak a Wizo munkájába nyert betekintést, hanem fogalmat alkotott magának arról is, hogy milyen emberfeletti munkát végeznek e szervezetnek vezetői.

Következett a költségvetés vitája. Mind végig komoly, felelősségérzettel áthatott tárgyalás volt. A delegátusok megérették, hogy mi a kötelességük a szervezet fel, a mozgalommal szemben. S a költségvetés 100 fonttal feleltek.

Hétfőn este jól sikerült estély volt a Fészek klubban. A munkában kimerült delegátusokra üdítőleg hatott az éjszakai szórakozás, a vidám, kedves hangulat, melyet méltán meg is érdemeltek a komoly munka után.

Kedden a szervezeti ügyek kerültek sorra. Propaganda, KKL, Young-Wizo. A propaganda az eszköz az eszme népszerűsítésére és mindannyian felismertük, hogy ezen a téren fokozottabb feladatok várunk Erdély cionista asszonyaira és lányaira. KKL, a Nemzeti Alap, a zsidó országépítés legfontosabb kolonizációs instrumentuma. Új utakat, új eszközöket kerestünk a KKL-munka felfokozására és kiszélesítésére. S a Young-Wizo. Ma már komoly tényezője erdélyi mozgalomunknak. Egyre nagyobb arányokat ölt a leánymozgalom és egyre nagyobb helyet követel a maga számára a szervezetben.

Amikor az országos elnöknő berekesztette az ülést, azzal az érzéssel álltunk fel, hogy sok fontos kérdést tisztáztunk és még nagyon sokat tudnánk beszélni a mi szervezeti és cionista ügyeinkről.

Dr. Roth Dezsőné meleg szavaiban köszönetet mondott Schwartz Menyhérték vendégszeretetéért, majd a Hatikvah hangjai mellett, emelkedett, lelkes hangulatban ért véget a Wizo nagyváradi NIB-gyűlése.

Dr. Rosenberg Mancsi (Nagyvárad)

Ha jól és olcsón akarja eltölteni a szilvesztert, akkor okvetlen nézze meg a

REGAL kávéház

világvárosi teljesen új szilveszteri műsorát az újonnan szerződött tagok fel-
léptével a világhírű Blau Vogel zenekar kísérete mellett. Malac, pezsgő, sok érté-
kes tárgy lesz kisorsolva. Szépségverseny. Táncverseny. Világposta. Hólabdacsa.
Műsor, tánc és zenekonzert este 9-től reggelig. Belépődíj nincs.
Asztalrezerválás 518 telefon alatt.

Lapunk legköze-
bbi napján, szilvesz-
terén jelenik meg.

A német kö-
Franciaországba
jelentik: Január
metországból Fr
zást megkönyíte
köt lehetett kész
birodalom terüle
zett utazó esekke
Ezeket a csekket
és áruházakban e
hogy azonban a
tárgyalásokat me
mánya nem hossz
megállapodásnak
hogy ezután má
nek a német uta
rületre. Ujabb a
pont utján enged
Franciaországba

London lég-
sa az angol par
jelentik: A parla
vényhozás elé k
menek megjavít
eddig két légi v
dancórral kiegész
a technika hala
reitererü elhár
sával akként sz
főváros légi tá
legyen tekinthet

Szép buto
szép lino
szép fént

Antihitler
cai hajó fedél-
tik: A Polonia
Jaffa között sz
dó utasokat, a
utassal elhagy
zetén egyszerre
hitlerista felsz
gyelországi me
ierizmus ellen.

A kolozsv
Léh Miksáné la
sikerült teát. E
Nemzeti Szöve
országgrészi iro
adásában a Ké
beszél. Rámut
nagy fontosság
és az utóbbi é
teljesítményeir
előtt a most m
akció új mód
másodikán a S
ueca 6. szám)
Wizo. A tea k
dorné tart besz
bizottságának
ról. Az érdekl
kolozsvári Wiz

Szenvedő
rene József" k
nőkül való bé
tal sok esetben
sal van a bet
ségekre vonat
több megalkot
zsef viz kítun
letei alapján
dést szerezni.

A zsidó
hölgybizottság
zett műsoros t
esi és anyagi
lczsvár zsidó
ban vonult fe
Iparkamara h
Az est siker
Reitter Arthu
Czerjék Honka
ci, Vajda Ida
Lax Márton é
Mendel Ius o
frappirozta a
Teában I. tán
széles kom
hölgybizottság
mint azoknak
kat adtak, va
tiszteltjegyül
estélyen részt
mond és kéri
kedetüket tart
ló rendezvény

UJ KELET *Legújabb hírek*

A kormány felkészült az ostrom-állapot bevezetésére

(Ötödikoldali cikkünk folytatása)

Féltenekét órákor hivatalos kommunikét adott ki a kormány, a következő tartalommal:

„Ma este tíz órákor a szinajai pálya udvar perronján Nicolae Constantinescu kereskedelmi akadémiai hallgató meggyilkolta I. G. Duca miniszterelnököt. A gyilkost és bűntársait letartóztatták. Ezek kijelentették, hogy a vasgárda tagjai és hogy a merény-

letre már hetekkel ezelőtt készültek. A miniszterelnök holttestét öfélése kívánságának megfelelően a Peles kastélyba helyezték el.”

Ezt a kommunikét a bukaresti rádió, amely féltenegy órákor megszaktította egy szimfonikus koncert közvetítéséi, fél tizenkettőkor román, francia és német nyelven közölte az egész világgal.

Anghelescu megbízást kap kormányalakításra

Körülbelül ugyanebben az időben az uralkodó a Peles kastélyból felhívta a belügyminisztériumot és érdeklődött Inculeti miniszterrel aziránt, hogy ki a kormány legidősebb tagja. Inculet azt válaszolta, hogy Anghelescu közoktatásiügyi miniszter a legkorosabb miniszter, mire a király megához hívatta Anghelescut, a ki háromnegyedtizenkettőkor külön vonattal Szinajába utazott, magával vive zsebében egy bianco királyi dekrétumot. Hajnali három órákor

az uralkodó, aki az új folyamán egy pillanatra sem hunyta le szemét, audiencián fogadta Anghelescut, aki a miniszterelnök halálára hivatkozva, beterjesztette a kormány lemondását. Az uralkodó Anghelescut bizta az új kormány megalakításával.

Hajnali öt órákor a belügyminisztérium a következő újabb kommunikét adta ki:

„Az 1933. december 30-áról kelt 3871. sz. királyi dekrétum által az uralkodó dr. Constantin Anghelescut nevezte ki az ország miniszterelnökévé.”

Az új folyamán Tatarescu iparügyi miniszter, min a liberális párt főtitkára. Körtávirattal fordult a liberális párt összes megyei szervezeteihez, jelentve a pártvezér halálát és méltatva annak érdemeit. A körtávirat felhívja a liberális párt szervezeteket, hogy legyenek erősek,

viseljék nyugalommal a párt nagy veszteségét és álljanak a pártvezetés rendeltetésére. Hajnali félöt órákor az uralkodó Szinajában Dinu Bratianu pénzügyminiszter fogadta audiencián, majd félhat órákor Coanda vizsgálóbíró jelent meg az uralkodó előtt, részletes jelentést téve a gyilkosság ügyében lefolytatott vizsgálat első fázisairól.

A király részvétávirata

Az uralkodó közvetlenül a merénylet után a következő részvétáviratot intézte a meggyilkolt miniszterelnök özvegyéhez:

„Mélyen megindulva és megrendülve a merénylet fölött, amely első tanácsadóm halálát okozta kérem, asszonyom, higgye el, hogy teljes lélekkel veszek részt az Ön nagy fájdalmában.”

A miniszterelnök özvegyét Franasovici közlekedésiügyi miniszter értesítette a nagy csapásról. Az asszony sírógörsöt kapott, midőn közölték vele a lesújtó hírt. Félégy órákor a miniszterelnök özvegye az elhunyt nővérével és fivérével, valamint Franasovici és Manolescu-Strunga miniszterekkel Szinajába utazott és azonnal a Peles-kastélyba hajtatott, ahol Duca holtteste már fel volt ravatalozva. Az özvegy az egész éjszakát a ravatal mellett töltötte. Az uralkodó az új folyamán kétszer is ellátogott a ravatalhoz és hosszasan imádkozott meggyilkolt miniszterelnökének holtteste fölött.

A kormány elrendelte a Vasgárda vezetőinek letartóztatását

Bucuresti-Bukarest, december 30. A merénylet után összeülő minisztertanács intézkedéseinek megfelelően az egész ország területén nagyobbarányú letartóztatásokat fogantatosítottak. Bukarestben éjjel tizenkét órákor letartóztatták Zizi Cantacuzino-Grănicerul tábornokot, aki Corneliu Zelea Codreanul a Vasgárda felosztása óta a szervezet élén helyettesíti. Hasonlóképpen letartóztatták Nichifor Crainic egyetemi tanárt, a Calendarul főszerkesztőjét, Ion Zelea Codreanul, a Vasgárda vezérének apját, aki Gyulafehérváron tartózkodott, Bukarestbe való utazása közben a brassói pályaudvaron érte utol a letartóztatási parancs.

A merénylet hírére a bukaresti csendőrséget és rendőrséget rjadókészült. Ségbe helyezték.

Égész éjszaka rendőrökkel és csendőrökkel felt autókamionok cirkáltak a főváros utcáin. A sziguranca házkutatást tartott közel száz személynek a lakásán, akikről feltételezték, hogy maguknál rejtgetik Zelea Codreanul, aki a Vasgárda felosztása óta ismeretlen helyen tartózkodik.

Zelea Codreanul azonban nem sikerült megfogni. Hasonlóképpen elűntek az új folyamán a fővárosból Mota Jonek, Sergiu Leca, Stelescu és Vasile Marin vasgárdista vezetők.

A bukaresti hatóságok arra következtettek az eltűnés tényéből, hogy ezek előzetesen tudomással bírtak a készülő merényletről és biztonságba helyezték magukat.

Ezzel szemben letartóztatták a hatóságok a gyilkos Constantinescu két bűntársát. Az egyik Con Caramicat, si

listrai kávéház tulajdonos fiát a bus teni, a másikat, Doru Belimache ből esészetan hallgatót, aki az Excelsior hotel portásának a fia, a comarnici vasuti állomáson fogták el. Nem érdek telen momentuma a merényletnek, hogy a gyilkos vasgárdista és két bűntársa az ifjú liberálisok kiránduló csoportjával együtt az ezek részére rezervált fiikkében tette meg az utat Bukarestből Szinajájáig, a csoport vezetőjének engedelmével, aki előtt hivatkoztak arra, hogy szegények és nincs pénzük a vasuti jegy megváltására.

A hajnali órákban letartóztatták Dragos Protopopescu egyetemi tanárt, a Calendarul politikai szerkesztőjét és Vasiliu Cluj ügyvédet. Mindketten a vasgárda vezetői. Az ország területén az éjszaka folyamán több mint 2000 le tartóztatást fogantatosítottak a hatóságok. Bukaresti jelentés szerint a sziguranca néhány nappal ezelőtt figyelmeztette a miniszterelnököt, hogy merénylet terveznek ellene. Hír szerint a vasgárdisták fekete listát készítettek tizenöt vezetőpolitikusról, akiket el akarnak tenni láb alól.

A ország és a külföld részvéte

Az egész politikai világ mély részvételt vesz részt a miniszterelnök meggyilkolása feletti gyászban. Először Duca egyik legelkeseredettebb politikai ellenfele, George Bratianu intézett részvétáviratot a meggyilkolt miniszterelnök özvegyéhez. Az éjszaka folyamán Mihalache, a nemzeti parasztpárt elnöke, Raducanu és Potarca volt miniszterek kíséretében a belügyminisztériumba ment, hogy tolnácsolja a kormánynak a nemzeti parasztpárt részvétét. A Kolozsváron tartózkodó Maniu Gyula és Vaida Sándor ugyan csak részvétáviratokat küldtek az özvegynek. A St. Moritzban tartózkodó Titulescut telefonon értesítette Savel Rădulescu külügyi alminiszter a merényletről, kérve, hogy azonnal térjen vissza az országba. Titulescu ezt meg is ígérte. Paul Boncour francia miniszterelnök, akit a francia távirati iroda értesített a merényletről, még az éjszaka folyamán

párt részvétét. A Kolozsváron tartózkodó Maniu Gyula és Vaida Sándor ugyan csak részvétáviratokat küldtek az özvegynek. A St. Moritzban tartózkodó Titulescut telefonon értesítette Savel Rădulescu külügyi alminiszter a merényletről, kérve, hogy azonnal térjen vissza az országba. Titulescu ezt meg is ígérte. Paul Boncour francia miniszterelnök, akit a francia távirati iroda értesített a merényletről, még az éjszaka folyamán

A kormány manifesztuma az ország közvéleményéhez

Ma délelőtt tíz órákor a kormány tagjai, Anghelescu elnöklete alatt minisztertanácsra ültek össze, amelyen Dinu Bratianu méltatta az elhunyt érdemeit, majd Inculet tett jelentést a Vasgárdával szemben fogantatosított intézkedésekről.

A minisztertanács után a kormány a következő manifesztumot intézte az ország népéhez:

„Románok! I. G. Duca, az ország miniszterelnöke tegnap este ellenséges kéz merényletnek esett áldozatul. A bűntett fájdalommal és felháborodással jöttötte el az összes román lelkeket és az egész civilizált világ lelkiismeretét.

Elesett az ország legkiválóbb férfiak egyike, elesett alávalóan meggyilkolva az az ember, aki a munkát szimbolizálta és egy súlyos és az állam fel emelését és megerősítését célzó hazafias mű oly, nehéz felelősséget. Letört a nemzet egy büszkesége és a román ság egy nagy reménye.

I. G. DUCA elesett a kötelesség posztján, mint egy hős, akinek emléket a román nép örökre meg fogja őrizni, mint az önmegtartóadás, hazafiság és áldozat készség legmagasabb példáját.

A kormány az ostromállapot kihirdetésére készül

Bucuresti-Bukarest, dec. 30. (Az Uj Kelet tud.) Déliben félegy órákor egy robbanás zaja keltett hatalmas emóciót Szinajában. A szinajai parkban felrobbant egy petárda, megebesítve egy gyermeket. Azt hiszik, hogy valamelyik menekülő merénylő dobta el.

Bucuresti-Bukarest, dec. 30. (Az Uj Kelet tud.) Legújabb jelentés szerint Mota és Leeca vasgárdista vezéreket sikerült letartóztatni és hír szerint Stelescu volt képviselő is már a hatóságok kezében van. Az Adevurul szerint Bukarestben és a vidéken háromszáz letartóztatás történt.

Jon Zelea Codreanul a brassói állomásn fogták el. A perronon álló tömeg, amikor az állomás rendőrség végigkísérte a vasgárda parancsnokának atyját, heves tüntetést rendezett ellene, gyilkosnak szidalmazták, mindenfélével megdobták, kiköptek előtte, feléje ütöttek, úgy hogy a meglincseltől csak a karhatalom tudta megmenteni. Codreanunál több érdekes iratot találtak, így az albamegyei vasgárdisták listáját, külön azoknak a névsorát, akik minden áldozatra késznek mutatkoztak közülök, a megyei légionáristák parancsnokának jelentését, stb.

Ostromállapot készül

Pomponiu katonai főügyész ma összehívta az összes katonai ügyészeket, hogy külön utasításait közölje velük. Valószínűnek tartják, hogy a ma este tartandó újabb minisztertanács fontos határozatok fog hozni. Tekintettel a katonai hatóságok máris megtörtént intézkedéseire, azt hiszik, hogy az ostromállapot egészben, vagy részbeni bevezetésére is sor kerülhet.

A koporsó megrázó bukaresti útja

Szombat délután 4 órákor érkezett be a bukaresti északi pályaudvarra a gyorsvo-

telefonon felhívta D'Ormescu bukaresti francia követet, kérve, hogy fejezze ki Franciaország részvétét a román kormánnyal és a miniszterelnök családjával szemben.

Románia lelkiismerete mélyen elítéli és megbélyegzi az elkövetett gyilkosságot. De ugyanekkor az a lelkiismeret védőfalat épít mindazok ellen, akiket terrorral és bűntettekkel töreksenek eltenni láb alól az ország vezetőit, szét rombolni az államot és összetörni az egységes Románia határait.

E veszedelemmel szemben a kormány tudni fogja teljesíteni kötelességét és ezért felhívja a jó románokat, támogassák feladatának végrehajtásában. A kormány ma az egész román közvéleménytől támogatva a van határozva és módjában is áll, hogy biztosítsa az állam rendjét és nyugalmát, amire oly nagy szüksége van, amíg a nemzeti újjáépítés munkáját, amelynek nevében megszerelte a korona és az ország bizalmát.

A fájdalmas megpróbáltatás e pillanatokban, a felelősség súlyosságának fokozott terhével állunk. Önök előtt, hogy teljesítsük kötelességünket teljes elhatározottsággal és önmegtartóztatással a haza és a korona iránt.

A manifesztumot Anghelescu miniszterelnök, továbbá a kormány összes tagjai aláírták.

nat, amelyhez hozzácsatolták a halott miniszterelnök koporsóját hozó vasuti kocsit. A pályaudvar előtti térségen több mint százezer ember, lovasság és gyalogság várta a miniszterelnök koporsóját. Belül a pályaudvaron is zsúfolt tömeg várakozott, amelynek élén a kormány tagjai, a diplomáciai testület és a klérus állottak.

Amikor a vonat berobogott a pályaudvarra, megrendítő zokogás tört ki a tömeg kebléből. A klérus imája közben lezsedtek a koporsót a vonatról és a miniszterek vállalkon vitték a pályaudvar előtti térre, ahol egy ágyutalpra helyezték. Nyolc ló vonta a román tricolorral bevont ágyutalpat, amely a hatalmas tömeg sortálla és néma imája közben vonult a katonai zenekarok gyászindulójának kíséretében a strada Berzein és Stirbey Voda utcákon át a Roman Atheneumba. Itt újabb egyházi szertartás következett, majd fehravatalozták az elhunyt miniszterelnököt, akinek ravatala előtt megkezdődött a gyászboronul bukaresti lakosság zárandoklása.

Szívbetegnek és érlemeszesevésben szenvedőknek a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata könnyű és pontos bélműködést biztosít.

1712 hasábos új lexikon. A Genius egy-kötetes új lexikon a könyvkiadás csodája. A legújabb adatokkal kibővített hatalmas kötet 1712 hasáb, 800 kép, 32 melléklet, remek nyersvásonkötésben, az összes emberi ismeretek tárháza. Az új Genius Lexikon most 108 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg és portóköltőség beküldésével vagy utánvét.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó iroda, nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Barabos L. Pop (v. Braşov u.) 10. Telefon 3-88.